

ยิ่งใหญ่ยิ่งเล็ก ยิ่งเล็กยิ่งใหญ่ ตอน ๑

เนื่องในงานมหาปวารณา ปี ๒๕๓๖

โดย พ่อท่านสมณะโพธิรักษ์

วันที่ ๖ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๓๖ ณ พุทธสถานปฐมอโศก

ถึงวันถึงเวลาที่เป็นจารีต เป็นประเพณีของเรา เช่นอย่าง
ตอนนี้ ก็เป็นงานวันมหาปวารณา สมณะของเรา มารวมกัน
ทั้งหมด เพื่อปวารณากัน เพื่อตกลงอะไรต่ออะไร ต่างๆ นานา
สำหรับแต่ละปีๆ ซึ่งเป็นวันประชุมสำคัญ ชาวอโศกเรา ผู้ที่ระลึก
ว่าเป็นวันสำคัญ เป็นวันรวม โดยเฉพาะสมณะ มารวมกันครบ
พร้อมที่สุดในวันนี้ ไม่ว่าจะป็นงานใดๆ ของชาวอโศกทั้งหมด
สมณะจะมารวมกัน ไม่มีวันไหนที่จะมารวมกันครบสมบูรณ์ เท่า
วันมหาปวารณา ไม่ว่าจะป็นงานปลุกเสกๆ งานพุทธาภิเษกๆ งาน
ปีใหม่ งานอโศกรำลึก หรือว่างานอะไรก็แล้วแต่ ที่เป็นของชาว
อโศกเรานั้น จงจำไว้ว่า วันที่สมณะจะมารวมกันมาก ครบพร้อม
ที่สุดนั้น คือวันมหาปวารณา เท่านั้น ถ้าไม่มีความจำเป็นที่สุด เช่น
ป่วยหนักจริงๆ มาร่วมไม่ได้เท่านั้น นอกนั้น งานใดๆ สมณะชาว

อโศก จะต้องวางทุกงาน ซึ่งเราก็งงนึกไม่ออกว่า ต่อไปอนาคต จะมีงานอะไร ที่จำเป็นหรือสำคัญที่สุด ที่วันมหาปวารณา แล้วสมณะชาวอโศก จะมาไม่ได้ เรายังนึกไม่ออกว่างานอะไร นอกจากป่วยจนกระทั่ง มาประชุมไม่ได้จริงๆ สังขารมันไม่ให้ ถ้ามาประเดี๋ยว มันจะตายเอาจริงๆ นะ ป่วย มันมาไม่ได้จริงๆ ขนาดป่วยธรรมดาป่วยพอมาได้ ยิ่งมากขึ้น ในงานมหาปวารณานี้ สองวัน ที่เราจะประชุมกัน

ความตั้งใจที่จะทำอะไรก็แล้วแต่ ซึ่งเป็นความตั้งใจ โดยความคิดที่ฉลาดของผู้ฉลาด แล้วก็ร่วมกันคิด ด้วยความฉลาด ของหลายๆคนที่ฉลาด รวมความคิดฉลาด ของผู้ฉลาดหลายๆคน ร่วมกันแล้ว ตกกลาง ตัดสินกันว่า เรากระทำอย่างนี้เถอะ จะเป็นบุญ จะเป็นคุณค่าประโยชน์ จะเป็นความเจริญ เป็นวิธีการพัฒนาอย่างหนึ่ง เมื่อเรากตกลงตัดสินใจแล้วเราก็เอา เช่น เราจัดการกระทำ มหาปวารณา อย่างที่เราได้กระทำมานี้ ก็เป็นจารีตประเพณีของเรา ซึ่งก็ไม่เหมือนที่อื่นเขาทำหรือ ในวงการศาสนาพุทธเหมือนกันนี้แหละ งานปวารณา เขาก็ปวารณาเท่านั้น ออกพรรษา ปวารณาเราก็ทำมาแล้วตามที่เขาปวารณา อย่างที่เคยทำ เป็นจารีตประเพณีเดิมๆ ซึ่งก็ท่งบ่น กระทำพิธีการ ให้กล่าวเป็นภาษาบาลี ในวันออกพรรษา แล้วก็ปวารณา หรือการกล่าวบาลี คือ ตั้งจิตที่จะบอกกล่าวกันว่า โดย

ภาษาบาลีนะ แปลความก็บอกว่า เราก็ขอให้ว่ากล่าว บอกกล่าวได้
ไม่ว่าจะมีความผิดพลาดใดๆเกิดขึ้น จะเป็นด้วยกาย วาจา ใจ ด้วย
ตั้งใจ หรือไม่ตั้งใจก็ตาม รู้หรือไม่รู้ก็ตาม ได้ผิดได้พลาด ได้บกได้
พร่องอะไร ก็ขอให้ตักเตือน ขอให้ทักท้วงติเตียนกันได้ ก็ทำกันไป
แล้ว ไม่ว่าจะผู้ใหญ่ต่อผู้น้อย ไม่ว่าจะผู้น้อยต่อผู้ใหญ่ ก็ได้การกระทำ
ปวารณา ขอปวารณาตัว ให้ช่วยว่ากล่าวตักเตือนกันได้ ซึ่งการว่า
กล่าวตักเตือนกันนั้น หรือการติเตียนกันนั้น ถึงขั้นคุณค่า ใช
ภาษาไทยซัดๆ นี้ เป็นการตำหนิความไม่ดี เป็นการบอกแจ้งสิ่งที่ดี
ยังไม่ดีขึ้นอีก มันดีแต่ว่า มันมีดีกว่านั้นอีก อย่างนี้เป็นต้น ก็บอก
แจ้งกัน ติเตียนกัน เตือนกัน เพื่อให้ทำดี ที่ดีกว่านั้นขึ้นไป หรือสิ่ง
ที่ไม่ดีนั้น ให้เลิกทำ ให้ละเว้นสิ่งที่ไม่ดีนั้น ซึ่งเป็นสุดยอดของคำ
สอน หรือเป็นสุดยอดของการเกื้อกูลกัน

ในโอวาทปาติโมกข์พระพุทธเจ้าท่าน สอนพระอรหันต์ ในวันมาฆบูชา วันที่มาประชุม จาตุรงค
สันนิบาต มาประชุมแล้ว ท่านก็บอกหัวใจ เราถือเป็นหัวใจของ
ศาสนาอันหนึ่ง หัวใจของศาสนา ก็คือมนุษย์เรานั้นนะ ควรจะต้อง
เลิกสิ่งที่บกพร่อง เลิกสิ่งที่ไม่ดีไม่งาม ความบกพร่อง นั้นนะ ไม่มี
ใครอยากบกพร่อง แต่ก็ต้องพยายามเลิก ความบกพร่อง ซึ่งมัน
จะต้องมีอยู่ เพราะมนุษย์ จะคือสมบูรณ์ที่เดียว พร้อมกันหมดทุกคน

ไม่ได้ มีเป็นลำดับ ผู้ที่บกพร่องน้อยที่สุด ไม่บกพร่องเลย ไม่
บกพร่อง หรือว่าบกพร่อง น้อยลงมาบ้าง บกพร่องลงมา มากกว่า
บกพร่องมากๆ จนกระทั่ง ถึงเสียหาย หรือเลวร้าย มันก็ไล่ลำดับลง
ไป อย่างนั้นนะ มันจะมี แม้แต่กระทั่งเลวร้ายที่เป็นอยู่ แล้วก็
ตัวอย่างอยู่ ในยุคโคสมิกไค มนุษยชาติ ที่มีความเลวร้ายขนาด
หนึ่งๆ มันก็จะเป็นอย่างๆไป บางยุค ความเลวร้าย มันไม่อะไรหนัก
หนา ในยุคที่คนดี ถ้ายุคที่มันเสื่อม มันต่ำมากขึ้น เช่น ยุคปัจจุบันนี้
เสื่อมต่ำมาก เลวร้ายมาก เลวร้ายอย่างซับซ้อนด้วย คือเลวร้ายอย่าง
ผู้ร้ายผู้ดี ผู้ร้ายที่เป็นผู้ร้าย ไม่น่ากลัวเท่าไรหรืออก สมัยนี้ เพราะว่า
เรารู้จัก ผู้ร้าย ที่เป็นผู้ร้ายนั้นนะ ก็แสดงความร้าย ที่เห็นได้ง่าย
หยาบ ต่ำ ไม่ต้องใช้ปัญญา ไม่ต้องใช้ความเฉลียวฉลาดอะไร ก็ดู
ออก เราก็วิ่งหนีทัน หลบเลี่ยงได้ แต่ผู้ร้ายผู้ดีนี้ เราหลงผิด ผู้ร้าย ที่
ร้ายยิ่งกว่า ผู้ร้ายผู้ร้าย คือผู้ร้ายผู้ดีนี้แหละ ร้ายยิ่งกว่าผู้ร้ายผู้ร้าย
เพราะเขาพราง พรางไม่ให้รู้ว่าเขาร้าย หลอกหลวง มาหา ทำกิริยา
ของผู้ดี ซ่อนกิริยาความร้ายเอาไว้ พยายามศึกษาเรียนรู้ กิริยาผู้ดี
แล้วก็ทำกิริยาผู้ดี ที่เป็นกิริยาผู้ดี ที่หลอกที่ลวง ความจริงนั้นร้าย
ผู้ใดที่หลอกได้เก่งเท่าใด ก็คือ ผู้มีมารยาทมาก เท่านั้นๆ ในความ
เป็นมารยา ชนิดนี้แหละ จึงเกิดมารยาทสังคม ผู้เจตนาจะทำคน
เองให้ดีด้วย การกระทำกายกรรมวจีกรรมข้างนอกให้ดี ด้วยความ

บริสุทธิ์ใจมีอยู่ เรียกว่า มารยาทสังคมที่บริสุทธิ์ มารยาทสังคม ที่บริสุทธิ์นั้นก็คือ เรารู้ว่า กรรมกริยาอย่างไร ที่ควรกระทำ แก่กัน และกัน

ในศาสนานี้ ลึกซึ้งซับซ้อนมาก ฟังที่อาตมากำลังจะอธิบายนี้ดูดีๆ พวกเราชาว โศกเรานี้ อาตมาก็พยายามสอนไปเป็นลำดับขั้น มันซับซ้อน ซับซ้อนมากทีเดียว ความจริงใจมันจะดูแข็ง มันจะดูกระด้าง ยกตัวอย่าง เช่น เราพูดกันมาแล้วแต่ต้นว่า คนเราจะได้ดี เพราะดีเตียน เพราะฉะนั้น ผู้ที่จริงใจจะดีเตียน ก็คือกล่าวความไม่ดี ของผู้ที่บกพร่อง เพราะถ้าเรากล่าวคำดีเตียน หรือ กล่าวคำพูดความไม่ดี ของผู้ที่ไม่ดีนั้น ออกมาทันที ยิ่งพูดออกมาหมดเลย เรียกว่าโป้ พูดออกมาหมดเลย ต่อหน้าธารกำนัล ฟังดีๆนะ ฟังดีๆ อาตมากำลังจะอธิบาย คำว่ามารยาท หรือมารยานี้ มันต่างกัน ตรงไหน แล้วทำไมชาวโศกเรา จึงมารยาทไม่ดี แต่ชาวโศกเรามาขาน้อย แต่มารยาทไม่ดี ตอนนี้อย่าเลย อาตมากำลังจะไขความว่า ชาวโศกบกพร่อง ยังไม่อุตสาหะตรงนี้นะ

เมื่อเราจะดีเตียน เราก็กล่าวคำไม่ดี ชาวโศกนี้เก่ง ดีเตียนเก่ง ไวด้วย แล้วก็ไปด้วย โป้คืออะไร กล่าวแล้วเมื่อกี้ บอกออกมาเต็มๆเลย บอกออกมาหมดๆเลย มีเท่าไร เปิดหมด เรียกว่าโป้ ไม่กระมิดกระเมี้ยน ไม่เขม้คเขม้ ไม่ขมุบขมิบ ขมุบขมิบก็คือ นิดๆ

หน่อยๆ ไซ้ใหม่ ปล่อยออกมาหน่อยๆก่อน ค่อยๆติเตียนไป ไม่ละ
พอเห็น โอ้โฮ ใสนี้มันเสียหาย ตั้งเท่านั้นะ พัวะออกมาหมดเลย
คนรับก็โดนฉีกหน้า ต่อหน้าธารกำนัล อย่างชนิดโป๊ อย่างชนิด
หมดเปลือก อย่างชนิดเต็มๆ มันก็อายขายหน้า เพราะคนเรามีอึดตา
ถือตัว ผู้ที่ได้รับไม่แข็งแรง มีอึดตามากเหมือนกัน พอได้รับคำติ
เตียน อึดตามันไม่ยอมทันที แม้จะจริง มันก็ไม่ยอม ๑. จริง ตัวเองรู้
ก็ไม่ยอม เพราะอึดตาถือตัว ๒. ส่วนมากจะไม่รู้ตัว เพราะผู้ที่มี
อึดตา แล้วก็ยังไม่ได้ศึกษา ยังไม่ได้เรียนรู้ จะไม่รู้ตัวหรือกว่า
ตัวเองเสียหายขนาดนั้น ผู้ตาดี จะเห็นความไม่ดี ของคนไม่ดี ได้
มากกว่า ผู้ตาไม่ดี ไซ้ใหม่ เพราะฉะนั้น ผู้ที่ได้ศึกษาธรรมะ ก็จะ
มองกรรมกิริยา ความผิด ความไม่ถูกต้องนี้ ได้ชัดกว่ามากกว่า ก็จะ
ชี้ความไม่ดี ของผู้ที่ไม่ดีนี้ ได้ถูกต้องมากกว่า ส่วนผู้ที่ยังไม่ได้
ศึกษา ไม่ได้เรียนรู้ พอโผล่เข้ามาที่ในอโศก แม้ตัวเองเสียหาย ก็
ไม่ได้เคยมีใครติเตียน ไม่เคยรู้ตัว ไม่ได้เคยศึกษา ก็ไม่รู้ว่า เรา
เสียหายขนาดนี้ ก็ไม่ยอมรับ ไม่เชื่อ ไม่ใช่ๆ ฉันทันไม่ได้เสียหาย
ขนาดนี้ การ โกรธ การเกลียด การไม่ยอมรับ ก็เกิดขึ้น

สิ่งอย่างนี้ ฝีมือนอโศกสามารถมาก กระทบามากแล้ว ได้ต้อนรับ ขับ
แขกมาได้เยอะแล้ว เพราะฉะนั้น อโศกจึงมีหม่อมวลเท่านั้นเอง ก็
เพราะฝีมือนอโศกเรา ได้ช่วยไว้ ให้มือโศกได้กลุ่มน้อยๆ แค่นี้ โตะไม่

มากกว่านี้ แต่ดีเหมือนกัน ถ้ามักเกินไป มันก็ไม่ไหว เพราะว่า
มักเกินไป โดยฐานของผู้ที่มี อดตามานะมากๆ นี้ หมู่ที่จะรวมกัน
ได้ดีนี่นะ มีกามมากๆ นี้รวมกันได้มาก แต่ไม่ดี หมู่ที่จะรวมกัน ได้
ดีมาก คือมีอดตาน้อยๆ หรือ ไม่มีอดตาเลย นี้จะรวมกันได้ดี และ
ดีมาก ส่วนผู้ที่มีกามกันมากๆ นี้จะรวมกันได้มาก แต่ไม่ดี มันจะ
ฟอนเฟะ ยิ่งมาก มันยิ่งจะฟอนเฟะ รวมกันได้มาก แต่ไม่ดี ส่วนจะ
รวมกันได้ดีนั้นคือ มีอดตาน้อยๆ หรือ ไม่มีอดตา แต่จะเป็นได้มาก
เท่าไร เพราะอดตามันมาก แต่ถ้าอดตามันน้อย มันก็จะรวมกันได้
มาก ตรงนี้แหละ ตรงนี้แหละยาก หมู่อโศกเรานี้ ได้ลดกามมาก่อน
เพราะถ้าขึ้นปล่อยให้มาก โดยมีกามมากๆ มา ใครจะมีกามมาก
กามน้อย ไม่รู้ละ อาตมาต้องคัดอดตาไว้ก่อน เพราะอาตมา
ต้องการมवलแน่น ขนาดนั้น พวกเราก็ยังล้างอดตามานะ กันยาก
เหลือเกิน

ทุกวันนี้ พวกเรามีความควบแน่น ด้วยคุณภาพดีขึ้น แม้ผู้ที่อยู่กัน
มานานๆ อดตามานะยังมีมาก ก็ยังอยู่ไม่รอด เรื่องกามมาก แล้วไม่
รอดนั้น ไม่ต้องพูด อันนั้น มันของแหงๆอยู่แล้วนะ เพราะฉะนั้น
กามมากก็ไป ส่วนผู้ที่อดตามาก มานะมาก ก็นานเข้าๆ กามก็ไม่
มากหรอก น่าจะอยู่กับหมู่ได้ แต่ก็สุดท้าย ก็อยู่ไม่ได้นะ ก็คัดกัน
ไปเรื่อยๆ เพราะฉะนั้น ผู้ที่อยู่ได้นี้ แม้จะมี อดตามานะมาก อาจจะ

มาใหม่ หรืออาจจะกดข่มไว้ได้อยู่ ก็อยู่ไปได้ ส่วนผู้ที่อึดตามานะ น้อยแล้ว สามารถอยู่ได้แน่ๆ นั่นก็จะอยู่ไป ผู้ที่ยังมีอึดตามานะ ยัง มากอยู่ ยังอยู่ได้นั้นแหละ เป้าตรงนี้แหละ ที่อาตมากำลังพยายาม สอน พยายามชี้ พยายามติเตียน ติเตียนเรื่องอึดตามานะ มากขึ้นๆ คนที่มีอึดตามานะ ที่กดข่ม ที่ยังมีมานะ อึดตามานะ ยังสูงอยู่ ก็ ย่อมทนไม่ได้ ก็ต้องออกไป เพราะฉะนั้น ผู้ที่ออกไป ที่อยู่นานๆ แล้ว อึดตามานะมันถึงขีด ทนไม่ได้แล้ว มันก็ออกไป เพราะ อาตมา เร่งเครื่องอึดตามานะอยู่ สรุปลแล้ว ก็คือเคียว...

เน้นเนื้อ ให้เหนือกว่ามาก

เน้นลาก แม้ยากกว่าเล่น

เน้นจริง ให้ยิ่งกว่าเล่น

เน้นแก่น ให้แน่นกว่ากว้าง

อันนี้ต้องทำ เมื่อใดๆ ก็ต้องทำ อย่าไปหลงในความมาก ความใหญ่ ความมากความใหญ่ จะทำให้เราตาย แล้วก็ทำให้อะไรๆ นี่เสื่อม โทรม มามากกว่ามากแล้ว ส่วนความเล็กนั้นนะ ถ้าเป็นเล็กที่จริง ไม่มีตายหรอก เล็กนี้ ไม่ตายง่าย แต่ใหญ่นี้ตายง่าย เพราะฉะนั้น สิ่งที่เล็ก จะมีอายุยืนนาน คุณลองนึกควัดดูก็ได้ สิ่งที่เล็กนี้ จะอยู่

ยืนนาน สิ่งที่ใหญ่นี้ จะเคลื่อนที่ก็ได้ไว แต่ถ้าใหญ่กันจริงๆ มันก็เคลื่อนที่ไม่ไหว เหมือนกันนะ แต่ว่าโดยค่าเฉลี่ยแล้ว ไอ้สิ่งที่ใหญ่นี้นะ เคลื่อนที่ได้ไว ที่เล็กนี้ จะเคลื่อนที่ช้าที่สุด เข้าไปเรื่อยๆ แต่นั่นแหละ เล็กที่สุดอีก ก็เร็วอีก ไวกอีก มันก็มีภาวะซับซ้อนนะ พุดไปพุดนี่ เป็นอจินไตย เป็นเรื่องที่ย้อนแย้ง เป็นสัจจะย้อนสภาพ ที่จะต้องมีปัญญาอันลึก ที่จะเข้าใจ

หันกลับมาถึง ทำไมชาวอโศก ถึงมีฝีมือดีเตียนได้ มีมารยาทไม่งาม ได้กล่าวแต่ต้นแล้วว่า ชาวอโศกเราเนี่ย เรียนรู้ถึงเรื่อง ดีเตียนกันให้ดี ดีเตียนกันก่อน เพราะการดีเตียนกัน พาให้เจริญ เราก็จะเจริญมา เพราะดีเตียนกันมาก แล้วเราก็ทนการดีเตียนได้ ผู้ที่ทนการดีเตียนได้ มีอยู่สองแบบ ๑. ทนการดีเตียนได้ อย่างถ้อย หรืออย่างสมณะ อย่างโง่ อย่างไม่รับ คือเขาดีเตียน ดีเตียนมาเราก็ เออ ดีก็ดี แต่เราก็วางเฉย วางเสียด้วยนะ ฟังดีๆ เก้นะ เขาดีเตียนเรามา เราก็วาง ก็สบาย วางได้ เขาดีเตียนเรามา ก็วาง แต่ไม่รับ คือดีเตียนมา ก็ดีไปดีมา เราก็วางก็โยนทิ้ง วางคือโยนทิ้ง ไม่รับรู้ ไม่รับพิจารณา ไม่รับมาแก้ไข ไม่รับมาตรวจสอบ นี่ก็คือถ้อย ต่อให้โง่หรือมีปัญหา รู้ถ้าเอามาพิจารณา รับมาพิจารณา รับมาตรวจสอบนะ จะรู้มีปัญหา แต่ก็โง่ โง่ตรงที่ไม่รับ ไม่เอามาตรวจสอบ ไม่เอามาพิจารณา จึงเรียกว่า ถ้อยทั้งคู่ ต่อให้มีปัญญา นี่แหละ ปัญญาพวกถ้อยกรง มี

ปัญญาแบบนี้ ปัญญาโง่ ไม่รู้จะเรียกอะไร โง่ให้ตัวเอง มีปัญญานะ ถ้าจะรับมา ก็มีปัญญา มีธาตุตรวจสอบที่ดีเหมือนกัน แต่มันไม่รับ จะไม่รับ ด้วยการดูถูก หรือว่าเคียดแค้น เคียดแค้นคืออะไร เคียดแค้นคือ ถ้าไม่รับเสียแล้ว วางเสียแล้ว มันสบายนี้ ไม่ต้องรับมา มันสบายอย่างน้อย ก็ไม่ต้องรู้ว่าตัวเองชั่ว รู้ว่าตัวเองผิด เพราะไม่เอามาตรวจสอบ ก็ไม่รู้ว่าตัวเองผิด เพราะคำติ ส่วนมาก เป็นความถูก หรือความผิด คำติน่ะส่วนมาก จะเป็นความผิด เป็นความไม่ดี ถ้าจะรับมาพิจารณา เดียวมันเห็นความไม่ดี เดียวมันเห็นความผิดของตัวเอง เมื่อไม่เอามาตรวจสอบ จะได้ไม่ต้องรู้ว่า ตัวเองชั่ว จะได้หลงว่าตัวเองดีไปเสมอ นี่คือการโง่ แม้จะมีปัญญา มีความเฉลียวฉลาด มีปัญญาอย่างไรก็ตาม แล้วคนเรา ไม่รู้ตัวหรอกนะว่า ทำอย่างนี้ ใครรู้ตัวว่า ได้ทำอย่างที่ทำมา อธิบายไปนี้ สำนึกเสีย แล้วทำตัวใหม่ รับคำติ ไม่ว่าคนตินั้น เขาจะเป็นผู้เล็กผู้น้อย ผู้ด้อย ผู้โง่ เหมือนกับคนโง่ๆ อย่างไรก็ตาม หัด อย่าดูถูกดูแคลน คำติเตียนของใคร รับคำติเตียนนั้นมา

ส่วนผู้ที่รับคำติเตียนแล้ว ก็โง่จริงๆ อย่างถาฮิแท้ ก็คือ เขาติเตียนมาแล้ว เหย ไม่รู้ ตีเตียนมา ก็ไม่รู้ เขาติเตียนมาก็รับ รับเสียด้วยนะ ไม่วางนะ เขาว่าไม่ดีก็ไม่ดี แล้วไม่ดีอะไร ไม่รู้ซี ไม่ดี แล้วเขาบอกให้แก้ไข ถ้าไม่คือ คนที่โง่อย่างถาฮิปานี้ เมื่อกี้ ถาฮิกรุง ถาฮิกรุง

นี่ช้านาน พวกฉลาดนี้ จะใช้เวลานาน ส่วนผู้ที่โง่ ซื่อ นี่นะ เขาบอก
ว่าไม่คืออะไร ไม่รู้ เขาบอกให้แก้ไข ถ้าไม่คือนะ ก็แก้ เอา ตาม พวก
นี้จะง่ายหน่อย แต่มันก็ไม่ว่า คืออะไร แต่มันได้นะ พวกนี้มี
ประโยชน์ เพราะฉะนั้น คนที่ฉลาด เขาชอบคนพวกนี้ เป็นแรงงาน
ที่ดี แล้วก็ปกครองง่าย พอบอกอะไรก็ทำ แต่มันก็ไม่ค่อยมีไหว
พริบ ทำได้เท่าที่บอก พอหยุดบอกก็ อะไรล่ะ ต่อไป ไม่ค่อยรู้ต่อ ก็
สอนใหม่ บอกใหม่ แต่ก็ทำได้ประโยชน์ ได้แรงงาน แต่ได้ ได้
มากกว่าผู้ที่ฉลาดทิ้ง ก็ทิ้งไปเลยละ มันได้อะไรล่ะ พวกฉลาดนะ
ทิ้งไปเลย ไม่ได้อะไร แล้วตัวเองก็ไม่ซ่อมไว้ เพราะฉะนั้น จะเกิด
ความชำนาญ ทักษะก็ไม่มี จะเกิดความชำนาญ เกิด experience ก็
ไม่มี ไม่เกิด แต่เกิดฉลาดเฉลียวนะ เกิดได้ฉลาด แล้วมันก็จะ โกง
แถม โกงเข้าไปเรื่อยๆ คนฉลาดแบบนี้พัฒนา นี้ถือว่าเป็นการพัฒนา
เพราะมันได้เปรียบ แล้วคนฉลาดแบบนี้ ชอบสะสมคนที่โง่ แบบที่
อาตมากล่าว เพราะฉะนั้น ภาษีกรุง จะสะสมภาษีป่า จะเป็นเช่นนั้น
มาแต่ไหนๆ ตลอดกาลนาน แต่คนที่ได้บุญ คือภาษีป่า คนที่ได้
บาปคือ ภาษีกรุง เพราะฉลาด โกง นั่นก็คือ บาปชนิดหนึ่ง โกง
ทุจริต เอาเปรียบเขา แล้วก็ตัวเอง โง่ ที่อาตมาอธิบายแล้วว่า โง่คือ
อะไร ของภาษีกรุง ก็คือบาป ตัวที่สอง บรรลุซ้ำ คนพวกนี้บรรลุซ้ำ
จะได้อะไรที่นี้ยาก

ที่นี้ชาวโศกเรานี้ มาเรียนรู้สัจจะเข้า ก็รู้ความจริง ก็ยอมรับขึ้นมา
เรื่อยๆ ยอมรับได้รับการติเตียน ลดอัตตามานะ ปฏิบัติธรรม ลดกาม
กับลดอัตตามานะ เหมือนกัน เมื่อชี้กามให้แก่ผู้ใด ถ้ามีอัตตามานะ
ซ่อน เราก็ไม่ยอมรับ แต่ถ้าเราลด อัตตามานะของเรา ใครชี้กาม
ให้แก่เรา เราก็รับ แล้วเราก็พิจารณา ตรวจสอบ แก้ไขปรับปรุงไป
เรื่อยๆ เราก็เจริญ เมื่อลดกาม เราลดอัตตามานะด้วย ลดกามไปได้
ขนาดหนึ่ง เสร็จแล้ว เราก็ไม่ลดอัตตามานะอีก เราก็จะยึดกามนั้น
เสพ สมมุติว่า กามหยาบ เราไม่เอาแล้ว ผิดหัวเขาเมียใคร เป็นต้น
เราไม่เอาแล้ว มีหัวเดียวเมียเดียว แต่เราไม่ลดการเสพ หัวเดียว เมีย
เดียว ไม่เคยเสพรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัสที่เรียกว่า กามคุณ ๕ แต่
ลดแค่หัว เอาละ หัวสองเมียสองไม่เอา ก็ทำแค่นี้ แต่ภายในใจ ที่
ตัวเอง จะระริกระรืออะไรอยู่นั้นนะ มันจะไม่ลด ถ้าเชื่อว่า ไม่ลด
กาม เข้าไปอีก จะลดอัตตามานะ สูงขึ้นอีกกว่านั้น ยาก เรื่องอัตตา
กับกามนี้ เป็นคู่กัน ที่จะต้องมีภาวะ เกื้อกูลกัน ลดกาม ลดอัตตา
อัตตามานะว่า เพราะอัตตามานะเขี้ยว เป็นเหตุ ลดอัตตามานะอีก
เราจะเกิดญาณปัญญา รู้กามแล้วลดกามได้อีก พอลดกามไปได้แล้ว
เอ้อ อัตตามานะ เราลดไม่ลง เพราะกามเขี้ยว เพราะฉะนั้น กามจาก
กามหยาบ ตั้งแต่ผู้หญิงผู้ชาย ไม่เป็นคู่ๆ หัวเดียวเมียเดียว มา
จนกระทั่ง มาลดรูป ลดกลิ่น เสียง สัมผัส นี่ลดไปเรื่อยๆ ได้อีก

มากกว่ามาก ความสวยทางตา ความไพเราะทางหู ความชอบทาง
กลิ่น รสทางลิ้น ลิ้นนี้แหละ แม้เราจะเป็นพระอรหันต์แล้ว เราก็ยัง
ไม่ต้องพราดเลย ลิ้นนี้ เพราะต้องกิน กลิ่นก็จะได้ แต่รูปสวยจะ
ลดลงไป เสียงนี้ ไม่ต้องมีเสียงก็ได้ สัมผัสแต่ละต้อง เย็นร้อนอ่อน
แข็งนั้นก็ จะต้องตลอดกาลนาน เหมือนกัน

เพราะฉะนั้น อยู่ที่อาหารที่เรากินนี่นะ จะพิจารณารส ลดกาม
คุณ ๕ จากรสของอาหาร จากกลิ่นของอาหาร จากรูปของอาหาร
จากสัมผัส ของอาหาร อาหารนี้ สีสงามนี้ มันจะมีอยู่ตลอดเวลา มัน
จะมีกลิ่น จะมีรสทางลิ้น มันจะมีรูป แต่รูปก็ไม่เท่าไรพอหนักๆ
เข้านี้ รูปก็ไม่เท่าไร หนักที่สุดก็คือ รสทางลิ้น อาหารนี้ กลิ่น
หนักเข้า ก็ไม่เท่าไร รสทางลิ้น เรียนรู้ให้แยกกาย ลดละให้แยก
กาย จนกระทั่ง ใครกินอาหาร อุเบกขา อย่าเรียกว่า ไม่อร่อย
ประเดี๋ยวจะกินไม่ลง กินอาหารด้วย รสอุเบกขา อย่าเรียก รสไม่
อร่อย ที่จริง มันหมดอัสสาทะ หมดรสอร่อยของโลกียะ แต่มันเป็น
รสของ อุเบกขา คือ อทุกข์ขมสุข รสไม่ทุกข์ไม่สุข มันก็มีรส
ละเอียดคนนะ มันจะมีแทรกอยู่นิดๆ เอ รสไฉนี้หวาน ถ้าคนยังเอียง
อยู่ข้าง ชอบหวานไม่ชอบหวาน หวานน้อยไปหน่อย แหม ถ้ากว่า
นี้อีกซักนิดก็ อ้อ จะชื่นมากกว่านี้ อ่านอาการที่ยัง โหยหา หรือยัง
ชอบยังชื่น พวกนี้ให้ดี จนกระทั่ง เราบอกไม่เป็นไร หวานแค่นี้

หรือ ไม่หวานเลยนี่ มันเคียวหวานอย่างนี้แล้ว มันต้องเคียวหวานมา
ไม่หวานเลยก็ไม่เป็นไร ก็กินได้ ไม่เปรี้ยวเลย แหม อันนี้ ชนิดนี้
มันต้องเปรี้ยวอย่างนี้ มันเป็นอุปาทานยึด ชนิดนี้ ต้องเปรี้ยวอย่างนี้
มันถึงจะเหมาะกะมัน มันถึงจะได้รสได้ชาติ ชนิดนี้ ต้องเผ็ดอย่าง
นี้ ชนิดต้องเค็ม อย่างนี้ เค็มขนาดนี้ ถ้าเค็มกว่านี้ มันไม่นิ้ว นิ้วนี้คือ
ได้รสที่ได้กลมกล่อม ได้รสที่อร่อย ที่สุดๆ เรียกว่า รสมันนิ้ว คน
ปรุงอาหารนี้ แม่ครัวทางอีสานนี่บอก โอ้ นิ้ว กำลังนิ้ว นิ้วแท้ๆ
กำลังเหมาะ รสที่เหมาะสมที่สุด นิ้วนี้ ปรุงด้วยรสที่เหมาะสมที่สุด กลม
กล่อมที่สุด นิ้ว มันสมมติไว้ มันอุปาทานไว้ มันยึดไว้ เพราะฉะนั้น
ถ้าเราทำลาย ความยึดติดอันนี้ อุปาทานอันนี้ได้ มันจะไม่ได้รับรส
ขนาดนี้เท่านี้ ก็ช่างมันเถอะ มันจะมากไป มันจะน้อยไป อะไรก็ได้

ผู้ใดวางใจดี แล้วก็อ่านอารมณ์แทรกซ้อน อารมณ์ที่ว่า เรายัง
ติดยึด เรายังอยาก แหม มันยังไม่สมใจ นี่แหละคือ ไม่สมใจ
แมกซ์ ไม่ได้เสพสม ที่เราต้องการ อุปาทานที่เรายึด จริง ตัณห์มัน
จะดูว่า โหยหา อยาก แหม มันยังไม่ได้ตั้งใจนี้ มันอยากน้อยลง
แล้วก็ตาม แต่อุปาทานนั้น ยังไม่ถึงที่นะ ยังไม่มีใจแมกซ์ ยังไม่
เสพสมที่ใจต้องการ แต่จะให้ไปคืนรน โหยหา อยากนี้ ตัณห์
อาจจะน้อยแล้ว ความอยาก ที่เรียกว่า ตัณห์ อยากได้มาสมใจ
อาจจะน้อยแล้ว แต่ไม่สมใจที่สมมติ คือไม่สมใจที่อุปาทาน เพราะ

อุปาทานนี้ ลึกกว่าตัณหาอีก คือตัวสมมติ ที่ติดยึดเอาไว้ลึกๆ ต้อง
เค้นออกมาให้ได้ ว่าเรานี้ ยึดอะไรเอาไว้ขนาดไหน ลึกแค่ไหน คั้น
ออกมาให้ได้ ล้างอุปาทานให้ได้ เพราะล้างตัณหาแล้ว ต้องล้าง
อุปาทานด้วย เพราะในปฏิจจสมุปบาท มีทั้งตัณหา มีทั้งอุปาทาน
ต้องล้างให้หมด ล้างอุปาทานไม่หมด จันท์ ๕ ไม่สะอาด เวทนา ก็
ไม่สะอาด เพราะฉะนั้น ธรรมในธรรมนั้น เวทนาคือตัวที่จะต้อง
เจาะชอนไชลงไป อย่างมาก สัญญาคือ เจตสิกของจิต คือตัวจิต นั้น
แหละ มันมีบทบาท เขาสมมติบทบาท หน้าทีการงานของมันว่า
คือตัวจำ กับตัวกำหนดรู้ เพราะฉะนั้น ตัวจำ หรือตัวกำหนดรู้ ต้อง
เป็นบทบาทของตัวงาน งานที่จะไปรู้อะไร ก็ไปรู้จิตตัวเองอีกนั่น
แหละ เวทนา ไปรู้อันกระทั่งว่า มันมีสังขาร คือมีตัว ที่เข้าไปปรุง
ร่วมหรือไม่ ไม่มีตัวปรุงร่วมแล้ว เหลือตัวติดยึดหรือไม่ ไม่มี
สังขารแล้ว ทุกข์น้อยแล้วละ แต่ยังมีเหลืออึดตา คือเวทนาที่เป็นตัว
อุปาทาน อันนี้แหละ เป็นอนุสัย เป็นอาสวะ ที่พุทธนี้ เจาะไชลงไป
มาก สังขารหรือไม่สังขาร นั้นเรื่องเล็ก เพราะฉะนั้น พระอรหันต์
เจ้า จึงสังขารเก่ง พระพุทธเจ้ายิ่ง อิทธิบาทสังขาร โนนแน่นะ
เพราะฉะนั้น มีสังขารหรือไม่มีสังขาร นั้นนะ ไม่มีสังขารหมด
ทุกข์ แต่ยังไม่หมดอึดตาได้ หมดทุกข์นะ หมดสังขารหมดทุกข์ แต่
ยังไม่หมดอึดตา เพราะฉะนั้น จะปรินิพพานยาก

เอาละ พระอนาคามีนี้ะ ในฐานหนึ่งนี้ะ ในคุณภาพของ จิตวิญญาณพระอนาคามีนี้ ไม่มีสังขาร แต่ยังมีอตฺตา ถ้าเป็นพระ อนาคามี ประเภท ค้อยปัญญา จะไม่รู้จักอตฺตาตัวเอง พระอนาคามี ชนิดนี้แหละ ซวยๆ พระอนาคามีที่ไม่ศึกษา ใช้เชิงปัญญา มีผัสสะ เป็นปัจจัยนี้ ไม่เรียนมรรคองค์ ๘ ให้สมบูรณ์ ไม่ถูกเหตุปัจจัย กระแทกกระทั้นขึ้นมา จากอนุสัยอาสวะขึ้นมา รู้ เพราะฉะนั้น ตัวเองก็จะไม่มีปัญญารู้ อนุสัยอาสวะของตัวเอง เมื่อไม่รู้ อนุสัยอาสวะของตัวเอง มันก็เหลือแต่อตฺตา เรียนรู้แค่สังขาร เพราะฉะนั้น ตัวที่จะเข้าไป ปรุงสังขารไม่มี แต่ตัวอุปาทาน หรือตัวที่เป็น ตัว อนุสัยอาสวะ มันไม่ล่วงรู้ คุณภาพของความปรุง อ่อนแรงแล้ว หรือสังขารไม่แก่ สังขารไม่มีแล้ว แต่อตฺตาตัวนี้ มันเป็นธาตุยึด ติดอยู่ที่ แค่อตฺตลึกลงๆ อ่อนๆ มันไม่เป็นโลกเป็นโลกีย์ อะไรมากนักรรอก เสร็จแล้วตาย พระอนาคามีตาย ด้วยธาตุตัวนี้ มันไม่เวียนกลับมาหาโลกีย์อีกหรอก เพราะมันทิ้งสังขาร ของโลกีย์สังขาร แล้ว แต่อตฺตาตัวนี้แหละ ไปเป็นอตฺตา อยู่ในความเสื่อมไปด้วยกาละ นานอีกล้านๆชาติ กว่าจะสลายอตฺตภาพนี้ได้ อันนี้ เป็นอจินไตย เล่าให้ฟัง อาตมาถึงเรียกว่า เป็นพระอนาคามี ที่ช่วยมากๆ มันไม่ปรินิพพานได้ทั้งหมด แต่มันไม่เวียนมาสู่โลกียะอีก นี่คือ พระอนาคามี ชนิด โง่ และ ปฏิบัติมรรคองค์ ๘ ไม่สมบูรณ์

เพราะฉะนั้น ฤๅษีป่าฤๅษีอะไรนี้ โอัย มาก แม้ฤๅษีกรุงที่มี
มารยา และมารยาทมาก ชอบแต่ทั้งๆ แล้วก็ไม่ได้ศึกษา เพื่อที่จะ
ปฏิบัติ มรรคองค์ ๘ ให้ครบ เพื่อที่จะกระแทกกระทั้น กิเลสออกมา
ให้สมบูรณ์ ผลัดไ้เรื่อยๆ ฤๅษีพวกนี้ก็จะชิน หนักเข้า ก็จะไม่รู้อาร
ของวิมุติที่จริงที่แท้ รสวิมุติที่จริงที่แท้ของพระพุทธเจ้า นั่นคือ จิต
มันไม่มีรสอะไร แต่ผู้ที่เสพอยู่นี้ จะไม่รู้ตัวว่า ตัวเองเสพ ไม่ว่าจะ
เสพความหยุดอยู่ นี่เป็นฤๅษีแท้ ฤๅษีปัญญา ฤๅษีกรุงนี้ ก็จะชอบ
ความหยุด หรือชอบความเบา ความไม่ต้องทำ แต่จะเกิดอัตโนมัตติ
ความคิด สำหรับฤๅษีปัญญา ฤๅษีกรุง ใช้ความคิดเก่ง เพราะฉะนั้น
ใช้ความคิดมันเบา มันง่ายเหมือนกัน เพราะฉะนั้น อะไรก็ใช้แต่
ความคิด จนกลายเป็น ตถตา ของความคิด คิดไม่เมื่อย คิดไม่ยาก
คิดไม่ลำบาก คิดสะดวก คล่อง ง่าย สบาย

จึงไม่กลัวในเรื่องคิด ก็จะใช้แต่ตัวความคิด นี้แหละ เป็นตัว
อาศัย เป็นเครื่องอาศัย แต่ทำลงมือทำ ยิ่งลงมือทำ ยิ่งเป็นงาน เป็น
อะไรต่ออะไร ที่ยิ่งจะต้องประกอบด้วยวัตถุ ประกอบการ กับกรรม
กิริยา มันก็ยิ่งหนักยิ่งมาก ฤๅษีพวกนี้ ก็ไม่ชอบ ส่วนฤๅษีไม่ทำ
นั่นนะ ไม่ทำอะไรเลย แม้แต่คิด แม้แต่ทำ พวกนั้นพวกฤๅษีป่า ยิ่ง
แย่มากเลยพวกนั้น ดักดาน พวกฤๅษีป่า ไม่ทำอะไร ประกอบการ
อะไร ก็ไม่ทำ คิดยังไม่คิดเลย ฤๅษีป่านี้ พระพุทธเจ้าไม่เอาเลย

เพราะฉะนั้น อยากที่จะเป็นพระพุทธเจ้านี้ จะเป็นคนกรุง ปัญญา
นำ โดยเฉพาะพระสมณโคตม ใช้ปัญญานำ ท่านเป็นปัญญาธิกะนำ

พวกเรา呢 มาถึงยุคนี้ เป็นลูกศิษย์พระพุทธเจ้า ปัญญาธิกะ
เพราะฉะนั้น คนที่เป็นฤๅษีแท้ๆ ที่เป็นฤๅษีด้วยสายเลือด เป็นฤๅษี
ทางเจโต ทางสมณะเข้ายาก เพราะฉะนั้น ผู้ที่จะมาได้นี้ จะมาสาย
ปัญญา มาทางนี้ ถ้าเอาศาสนาพุทธ อย่างที่อาตมากำลังทำนี้ ไป
อินเดีย ล้มเหลว ยาก เพราะอินเดียนั้น ฤๅษีแท้เยอะ เยอะ ขอยืนยัน
ว่าเยอะ เอาไปหยั่งลงยาก เมืองไทยนี้ชอบปัญญา หยั่งลงเมืองไทย
ได้ ยิ่งจะเอาไปจีน ยิ่งจะดี แต่ยังไม่ไปนะ เมืองจีน ขอยู่เมืองไทย
ก่อน ขอสร้างที่ไทยนี้แหละ แต่ไปจีนก็จะล้มเหลวไว เพราะว่า จีน
มันสายปัญญา แล้วเฉ โทกเก่ง ปัญญามันก็ไปหาเฉ โทก เจโตมันก็ไป
หาป่า ไปหาพวกมืด ปัญญาไปหาเฉ โทก เจโตไปหาโลกันต์ดี
เหมือนกัน ไปอยู่สุครุ โลกันต์นี้สุครุ นี้อาตมาวิเคราะห์อะไรๆ ให้
ฟังนี้ เป็นแนวลึก เป็นแนวกว้าง

ขณะนี้ชาวอโศกเรานี้ กำลังเกิดพุทธ ใครจะเชื่อ ใครจะ
หมั่นใส่อะไร ก็ตามใจเถอะนะ ใครจะเชื่อ หรือใครจะหมั่นใส่ ก็
แล้วแต่ตัวบุคคล อาตมาก็ขอพูดความจริง ยิ่งวันสำคัญๆ อย่างนี้
เป็นวันของเรา มหาปวารณานี้ อาตมาว่าคนนอกอะไร ยิ่งตอนนี้
ทำวัตรเช้า พวกนอกๆ ไม่มีทางจะมา ตีสามตีสี่ ลูกขึ้นมาพูดกัน

เฮ้ย เรื่องอะไร ดีสามดีสี่ กำลังมัน กำลังนอนปุ๊ๆเลย กำลังหลับ
สบายเลย ดี ๓ ดี ๔ กำลัง หลับสบาย มีพวกเรานี้แหละ ดี ๓ ดี
๔ นอนก็นอนแต่หัวค่ำ ดี ๓ ดี ๔ เข้ามาฟังธรรม มาฟังอะไรต่อ
อะไรกัน คนที่มาก็คอนใน เพราะฉะนั้น อาตมานี้ว่า อาตมามั่นใจ ที่
จะพูดกับพวกคุณนี้ ก็คือ มันยืนยัน บอกแล้วว่า ถ้าใครไม่ใช่
ศรัทธาที่ตรง ไม่ใช่ความเชื่อมั่น ในอาตมา ก็จะต้องหมั่นใส่

อาตมาทำงานมา ๒๐ ปีมาแล้วนี่ แต่หมู่กลุ่มก็ ยี่สิบปีพอดี
อาตมาถือว่า ตั้งกลุ่มตั้งแต่ ๒๕๑๖ มาถึงวันนี้ก็ ๒๕๓๖ ยี่สิบปี มา
ได้ขนาดนี้ ได้คนที่มีมารยาท ขนาดนี้ อาตมาก็ขอให้ความรู้
เพิ่มเติมว่า พวกเราจะต้องศึกษา มารยาทสังคม มากกว่านี้ คือ
จะต้องเรียนรู้ กายกรรม วชิกรรม ที่ดีเตียน ต้องสงวนท่าที อย่าไป
นัก ตอนนี มาบุงผ้ากันมั่ง แม้จะบุง เหมือนกับผ้าเตี่ยว พวกชาวป่า
เขา นั่นนะ ห่อตรงนั้นตรงนี้ ไม่เป็นรูปร่างอะไร สมัยใหม่เขา ก็เริ่ม
มีมารยาทบ้าง ต้องหัดต้องฝึก และต้องพยายามอีก คือ พยายามอย่า
ปฏิเสธแขกนัก พวกเรานี้ มันมีอัตตามานะตัวหนึ่ง คือเข้าไม่จ้อคน
อื่นแล้ว เข้าไม่จ้อคนนอกแล้ว ฟังดีๆนะ ตรงนี้ ลึกๆ อ โศกนี้ มันจะ
มีหยิ่งผยองตัวนี้ ฟัน้องเข้าก็มีพอ

ข้าวมีกิน

ดินมีเดิน

ตะวันมีส่อง

พี่น้องมีเสร็จ

เห็นมีเก็บ

ป่วยเจ็บมีคนรักษา

ขี้หมามีคนช่วยกวาด

ผ้าขาดมีคนช่วยซุน

สุดท้าย บุญเป็นของเอ็ง ข้าได้แต่บาป เพราะทำตัวเอง รู้สึก
อย่างนี้ รู้สึกว่า ข้าว่ามีกิน ดินมีเดิน ตะวันมีส่อง พี่น้องมีเสร็จ เลยขี้
เกียจ ต้อนรับแขก เอ็งจะมาหรือเอ็งไม่มา ก็ช่างเอ็งปะไร ก็พี่น้อง
ข้า มีพอแล้ว มวลมิตรดี สหายดี สังคมสิ่งแวดล้อมดี โอ้ พุดขยาย
ไปเยอะ นี๋ของกู แคนี่ของกู มิตรสหายของกูแค่นี้ เอ็งมาใหม่ เปื่อ
ขี้เกียจจะพุดกับเอ็ง มันขี้เกียจถึงขนาดนี้ ไม่รับแขก ถึงรับแขก ก็
ต้อนรับขับแขก หวดเลย เอ็งมีอะไรละ แหม ไอ้นี้มา ดูซินี้ กามก็
พริ้งมาเชียว อัดตาก็เบ้อมาเลย ไม่เอา เพราะฉะนั้น จะต้อนรับ ก็
อย่างกระด้าง ไม่เห็นใจคนเลย

อย่าลืมนะว่าญาติเรา ยังถูกเขาหลอกอยู่ข้างนอก ไปแต่งตัว
ลึเก ยังเยอะอยู่นะ ญาติเราจะมา แต่นี้ก็จริง ที่อยู่ในหม่อมวล นี้ก็
ญาติ ได้ญาติแล้วนะ แต่ญาติเรา มีมากกว่านี้นะ ญาติบางคนนะ ยัง
ดูไม่ออกหรอกว่า เป็นญาติ เพราะถูกเขาหลอก ไปปลอมตัว เป็น

คนนอก เหมือนกับคนละเผ่า พวกนั้นเป็นนิโกร พวกเราเป็น
มองโกเลียนนะ ก็ช่างเถอะ ถูกเขาหลอกมาหลอก อาจจะเป็นพวก
มองโกเลียน เหมือนกัน แต่ผิวนอก เป็นนิโกร ช่างในนะ อาจจะเป็น
เป็นมองโกเลียน อันนี้เรายังไม่รู้ละ ตอนนี้นี่ เราได้แล้วละ ไอ้ที่มัน
มา ตามรูปตรง มันไม่มีอะไรแฝง อะไรปนนะ มันก็เลยได้ญาติที่
แท้ มาแล้ว ที่นี้ญาติที่ยังเหมือน ถูกเขาหลอก แล้วก็ปลอม เหมือน
ตัวปลอม แต่ที่จริงตัวจริง เนื้อในเป็นตัวจริง ยังเป็นเงาะป่าอยู่
แท้จริงนั่นนะ ทองคำ ก็เหมือนพวกเรา พวกเรานี่ แต่ระวัง พุด
อย่างนี้ อย่าหลงตัวว่า ตัวเอง เป็นทองคำทั้งหมด ยังเป็นแค่ ทอง
คล้ำ (ผู้ฟังหัวเราะ) ยังไม่ใช่ ทองคำแท้ละ ระวัง แค่ทองคำ

เพราะฉะนั้น ตอนนี่ เราก็ต้องมาฝึกฝน เพิ่มเติมขึ้น อย่าขี้เกียจ
อึดใจคือตัวขี้เกียจ ตัวที่ไม่อยากทำ ไม่อยากรับ ไม่อยากต้อนรับ
ไม่อยากมีอะไร งานมันก็มากอยู่แล้ว ช่างในนะ แล้วก็จริงด้วยนะ
ก็ซอด้วย งานในก็มากอยู่แล้ว ไปต้อนรับ ที่จะต้องไปยินดีปรา
ดะคนอื่น ก็ไปยินดีเท่าไร เรามักน้อยแล้ว อยู่กับพี่กับน้อง อยู่กับ
ญาติกับโยม ก็พอแล้ว ขนาดนี้ ยังตีกันไม่เสร็จเลย ยังตีอย่างนี้ ก็
เหมือนกับพี่กับน้อง ในบ้านนั่นละ มีตีกันไป ตามธรรมดา
พอสมควร ถ้ามันไม่มีความรู้ มันไม่มีความยับยั้ง หรือยึดพอ
แรงยึด ที่มีไม่พอ แม้พี่น้องตีกัน ก็แตก บ้านแตกได้ พี่น้องทาง

สายเลือดคนะ จันใดก็จันนั้น เหมือนกับพวกเรา ก็เหมือนกันนะ มันก็ตีกัน แต่ไม่เหมือนกับทางโลกเขา สายเลือด เป็นพี่น้องกัน ก็ทะเลาะ ไม่มีแรงยึดที่เพียงพอ แตกกัน ไม่นับถือกันแล้ว ข้าไม่นับถือเอ็งเป็นพี่ ข้าไม่นับถือเอ็งเป็นน้อง ต่างคนต่างอยู่ ต่างคนต่างทำ มาหากิน ไม่เกือกูลกัน ไม่ดูคำดูดีกัน ไม่ต้องมาเผาผีกัน นี่หนักที่สุด ไม่ต้องมาเผาผีกัน เอ็งจะตายจะเป็น ช่างหัวเอ็ง มันเป็นไปได้ ของเราก็เป็นไปได้เหมือนกัน จันใดก็จันนั้น เหมือนกัน ถ้าแรงยึดนั้นไม่พอ ความสัมพันธ์นั้น ไม่มีเนื้อสัมพันธ์ ที่สนิทพอ ไม่แน่นพอ ไม่เหนียวพอ เป็นไปได้เหมือนกัน มันคล้ายกันนะ โลกกับธรรมนี้ มันก็คล้ายกัน

เพราะฉะนั้น ตอนนี้อะไร ๑. หักตีเตียน ตัวพวกเราเองนี่ ต้องตีเตียนกัน หมัดมือ ก็ยังไม่ค่อยจะเก่งเลยนะนี่ ทั้งๆที่หักตี หักเตียนกันอยู่ทุกวัน หลายคน ก็ยังต้อย่างเดิม ทั้งๆที่เข้ากันไม่ได้แล้ว หักเปลี่ยนวิธีตี หักเปลี่ยน เอ๊ะ คนนี้เราต้อย่างนี้นี่ ฝีมือเราอย่างนี้ ลีลาเราอย่างนี้ มารยาทเราอย่างนี้ มารยาทพวกเรานี้ เราต้องตรวจแล้วไม่ดีแล้ว ฝีมือขนาดนี้ เราประสานกันไม่ได้ สำหรับ คนนี้กับคนนี้ เรากับผู้นี้ เอาใหม่เถอะ ปรับใหม่ นี่ปรับเนื้อใน แม้แต่เนื้อใน เราก้ปรับกันและกัน เอ้ กับคนนี้นี่เรา เพราะอะไรนะ เพราะเราไปว่าเขา เพราะเราไปทำท่าที กิริยาอย่างนั้นกับเขา ตอนนั้นตอนนี กายกรรม

วิถีกรรมนั่นเอง ปรับ พอปรับอย่างนี้ ก็คือ ปรับใจเรา แล้วก็
ประมาณออกมาว่า เราปรับแล้ว จะทำกายกรรมอย่างไร วิถีกรรม
อย่างไร กับคนนี้ เพราะคนนี้ ยังถือสาขนาดนี้ คนนี้เขาไม่ถือสา
เออ คนนี้ อย่างนี้ เขาไม่ถือสาคนนี้ มันจะละเอียดไปเรื่อยๆ แต่ละ
บุคคลๆ ความละเอียดคนนั้น ก็จะเกิด โยนิโสมนสิการ แก่ตนๆ นี่คือ
การเพิ่มทิวี่ เพราะเรามีธัมมวิจยัสัมโพชฌงคั ที่อาตม กาลังอธบาย
นี่คือ ธัมมวิจยัสัมโพชฌงคั เป็นองคัแห่งการตรัสรู้ ของเรา ด้วย
การสร้างองคัประกอบ ของหมุ่มวลศาสนา หมุ่มวลมนุษย์ มนุษย์นี้
แหละ เป็นหมุ่มวลศาสนา หรือธรรมะ ด้วยในตัว

ตั้งแต่นี้ไปนี่นะ ใครมาฟังธรรมปีนี่นะ เราต้องพยายามที่จะ
เรียนรู้ตัวเรา แมื่กับหมุ่มวลใน และแขกข้างนอกมา อุตสาหะขึ้น
พยายามขึ้น เรียนรู้ตัวนี้ขึ้น การติเตียนนั้น จะต้องพัฒนา การติ
เตียนด้วย กายกรรม วิถีกรรม เรารู้ว่า ติเตียนได้ดี แต่จะต้อง
ประมาณ มีการยืดหยุ่น มีการลดหย่อน พวกเรานี่ ได้ชื่อว่า เป็น
พวกที่ตกภพ เอาแต่ตัวเอง กับฝีมือกิริยา ทางกาย วาจา ที่กระด้าง
ตกภพกับกระด้าง ตกภพก็คือ อัดตาตัวเอง แล้วมันก็พอใจ ขนาดนี้
เพราะฉะนั้น แมื่แต่ในหมุ่มพวกเราเอง เราก็ไม่ศึกษากันต่อ ตัดทิ้ง
ไปเลย ตกลงมันก็เลย ไม่ประสานสนิท

นี่แหละคือ หมู่ของอโศก ยังไม่เนียนในตรงนี้ ไม่แก้ไขกัน
และกัน หรือจริงๆ ก็ไม่แก้ไขตัวเรา ตัวเราไม่พัฒนา บางคน ไม่
ออกไป หรอกนะ ข้างนอก ยิ่งกว่านั้น นอกจากข้างนอกไม่ออก
แล้ว แยกก็ไม่รับ ฟังความแค่นี้ คนไหนก็แล้วแต่ อโศก ก อโศก ข
คนไหนก็แล้วแต่ ๑. ข้างนอกไม่ไป สบายแล้ว อยู่ข้างในนี้ สบาย
แล้ว อยู่ในพวกอโศกเรานี่ สบายแล้ว ข้างนอกไม่ไป แยกมาก็ไม่
รับ แยกอื่นไม่เอา นอกจาก แยกก็ไม่รับแล้ว พวกเรานี่ กันเองนี่นะ
หลายคนตัดออก เป็นแยกคนนี้ ฎไม่รับ อาตมาอธิบายอย่างนี้ แล้ว
ตอบอาตมาหน่อยซิว่า คนนั้นนี่ อัดตาเล็กหรือ โต ถามภาษาภาค
กลาง ตอบภาษาอีสาน อัดตาเล็กหรือ โต ตอบว่า เต็มโต อัดตามัน
โต นั่นคือ เอาแต่ภพของตัวเอง ไม่ยุ่งไม่เกี่ยวใคร ผู้นี้แหละ
อลังการของฤาษี กำลัง แหมม งามๆ ฤาษีกำลังออกงามไพบุลย์ กำลัง
สดสวย ความเป็นฤาษีป่าเลยนะ สดสวย งามงามไพบุลย์ ด้วย
ความเป็นฤาษีป่า ออกมาจากฐ เสียดีๆ ฤาษีป่าฤาษีฐ ออกมาคุดะวัน
ดูเพื่อนดูฝูง

เพราะฉะนั้น เริ่มต้นแม้แต่พวกเรานี่ จะต้องมาญาติกัน เรา
ตัดเขาเป็นแยก ในหมู่เราเองแท้ๆ มันต้องอยู่ด้วยกันอยู่แล้ว แต่คุณ
ตัดตัวเองเข้ามา คุณไม่เอา ฎไม่เอาแล้วคนนี้ ไม่วุ่นวายแล้ว มันเป็น
อย่างนี้จริงๆ น้อยหรือมาก แล้วแต่เถอะ แต่ละคนๆ อาตมา กำลังดี

ฤๅษี ตอนนี กำลังตีกระเด็นเลย ฤๅษีอยู่ไหนไม่ได้ ควักออกมา
เชือดๆ เชือดฤๅษี ทั้งฤๅษีป่า ฤๅษีกรุง เชือดให้หมด เพราะฉะนั้น
ในหมู่พวกเราเนี่ย ก็จะต้องพัฒนาตัวนี้ นั่นคือ ล้างอึดตา สรุปลแล้วก็
คือ ล้างอึดตามานะ รู้ตัวนะ ที่อาตมาอธิบายวิธีนี้ โดยวิธี อธิบาย
ความ ของอาตมา อธิบายธรรมะนี้ ให้รู้ตัว ออกมา สัมพันธ์สัมผัส
กับหมู่เราเอง เอาเถอะ คุณไม่ต้องรับแขกก่อน แต่คุณ อย่าตัดพวก
เราเองเป็นแขก จงมาสัมพันธ์ ด้วยการแก้ไขอึดตาตัวเอง ด้วยการ
ปรับ เอ๊ ทำไม เราถึงไม่ชอบคนนี้ เพราะเรา กระทบกระเทือน กัน
มากไป ถ้าต่างคนต่างรู้ตัว ต่างคนต่างปรับเข้าหากัน ก็ช่วยกันได้ดี
ถ้าคนนี้ลด แต่คนนี้ไม่ยอมลด มันก็ช้าหน่อย แต่ต่างคนต่างช่วยลด
เข้ามาหากัน มันก็จะประสานกันขึ้นได้ อาตมาพูดไปอย่างนี้ กับ
พวกเรา อาตมาคิดว่านะ ขอหวังหน่อยเถอะ อย่าให้ออกหักเลยนะ
หวังว่าจะดีขึ้น

ฤๅษีทำวัตร ทำวัตรนี้ พวกชอบพูดชอบฟัง ชอบอ่านชอบ
เขียน ชอบสอนชอบชี้ ชอบบอก มันเป็นคู่กันนะ บอกจนพวกนั้น
หลงเข้าใจ พวกนี้อยู่ข้างนอก พวกเราก็ถูกพวกบอกนี้ ชี้เข้าใจหมด
พวกนี้ ก็ยิ่งหนีพวกนี้ เลยแยกกันอยู่เลยนี้ พวกฤๅษีป่า กะฤๅษีกรุง
นี่นะ ฤๅษีโศก นี่อะนะ ฤๅษีทำวัตร กับฤๅษีทำงาน ก็เลยกลายเป็น
สองพวก ฤๅษีทำวัตร ก็ได้แต่สอน ได้แต่ค้นวิชาการ ได้แต่คิด ได้

แต่นี้ก็ ได้แต่พูด ได้แต่รับแขก นี่ญาติทำวัตร นี่รับแขก รับแขกเก่ง ปฏิสันถาร หนักเข้า ก็กามเอาไปกิน พอรับแขกเก่งนี้ กามเอาไปกิน พูดแบบนี้ เดี่ยวไม่มีคนรับแขกอีก แหม มันรู้มากนี่ ยากนานจริงๆ นะ พูดอะไรก็ผิดหมด หามุมถูกบ้างซิ ไอ้ตัวผิดมันก็มี เราก็ระวังซิ กลัวกามไปกิน ก็ต้องระวังซิ เรารับแขก ญาติพวกนี้ อยู่รับแขก ญาติทำวัตรนี้ พามาทำวัตร พาชม พารู้ พาเรียน พาโน่นพานี้ นะ ใครมา รับแขกเก่ง สอน แล้วจะมีลูกน้อง ญาติรับแขกนี้ ลูกน้องเยอะ ญาติบ้านนี้ ลูกน้องเยอะ บริวารมาก บริวารพวกเดียวกันนี้ เพราะฉะนั้น ส่วนมากแล้ว พวกญาติ บริวารหรือพระบ้านนี้นะ จะครอง เหมือนโลกสมัยนี้ พวกใช้หัว พูดเก่ง สอนเก่ง หาบริวารเก่ง แล้วก็จะ มี เล่ห์เหลี่ยม ซ่อนๆ ญาติพวกนี้ฉลาด ใช้ปัญญา

ญาติทำงาน ญาติถ้า ไม่ค่อยฉลาดหรอก แต่เป็นผู้สร้าง อยู่ได้ เพราะญาติถ้า เพราะพวกนี้สร้าง พวกนี้เป็นวังาน ส่วนญาติหาบริวารนี้ ปกครองดูแล ควบคุมบริหาร บริหาร พวกญาติพวกนี้ จะอยู่ในเชิงนี้ ลดลง ถ้าไม่เช่นนั้น อุตตามานะ ก็ยังใหญ่อยู่นั่นเอง อุตตาคณละชนิด อุตตาคณละลักษณะ จะใหญ่อยู่นั่นเอง เพราะฉะนั้น อย่าไปดูถูกพวกงาน พวกที่อยู่ในถ้าอะไร ประสานกันให้ได้ เพราะฉะนั้น พยายามทำตัว เข้าไปหาพวกถ้า

ลดตัวลดตน อย่าไปข่ม บอกแล้วว่า พวกที่วังานนี้ เป็นพวกที่
สร้างสรรค์ เป็นพวกทำ เป็นพวกสร้าง เป็นพวกมีอะไรต่ออะไร
ขึ้นมาเลี้ยงดู แล้วไอ้จุดซำก็คือ ความไม่สมดุลของตัวเอง ทั้งญาติถ้า
ญาติงาน และญาติสอน ญาติบ้าน ญาติฉลาด มันไม่สมดุล ด้วยกัน
ทั้งคู่ จะสมดุลอย่างไร สมดุลก็คือ เติมส่วนขาดของตัวเอง ถ้าเรา
เป็นญาติกรุง เป็นญาติบ้าน เป็นญาติสอน เป็นญาติเรียน เป็นญาติทำ
วัตร เป็นญาติศึกษามาก แต่ไม่ทำงาน หัดไปทำงานบ้าง

ญาติทำงาน จนกระทั่งรังเกียจ พวกญาติกรุงญาติบ้าน มุดอยู่
แต่งงาน ก็หัดมาศึกษา หัดมาสัมพันธ์ หัดมาพูด หัดมาฟัง หัดมาทำ
วัตร หัดออกมารับแขกเสียบ้าง ถ้าไม่เช่นนั้นแล้ว ไปไม่รอด เจริญ
ต่อไม่ได้ ทั้งตัวเองและหมู่กลุ่ม และศาสนา เพราะฉะนั้น จะเป็น
ศาสนาจิ๋วๆ แต่ไม่แจ๋วหรือก จิ๋วแต่ไม่แจ๋ว ก็จิ๋วเล็กๆ ไม่มีรัศมี ไม่
มีฤทธิ์ ไม่มีแรง ไม่มีอำนาจ ไม่มีคุณค่า ไม่มีประโยชน์ ที่เพียงพอ
ก็ได้แค่นี้ ถ้าแก้ปัญหาไม่ตก อโศกก็ไปไม่ได้ไม่เท่าไร จะมีฤทธิ์
บ้าง ในฐานะที่พวกเรา ยังมีแรงงาน ยังมีความพากเพียร ที่จะ
กระทำไป ก็จะช่วยมนุษยชาติได้อีกบ้าง แต่ไปไม่ได้ไกล ไม่ได้
นาน ไม่ได้มาก จะมากคุณภาพก็ต้องสมบูรณ์ คุณภาพก็ต้องครบ
แต่ละคนๆ ก็จะต้องได้ภูมิที่สูงขึ้น ยิ่งภูมิยิ่งสูงขึ้น ก็ยิ่งประสานกัน

ใหญ่ขึ้น ภูมิแพ้ของพุทธรู้ แม้มาอยู่ด้วยกันแล้ว ก็ต้องพัฒนา
เพิ่มเติม

มิตรดีสหายดี สังคมสิ่งแวดล้อมดีนี้ ไม่ใช่ว่า เมื่อมาอยู่
ด้วยกันแล้วก็ ยิ่งสมาน ยิ่งเป็นหนึ่งเดียว ยิ่งเป็น เอโกธัมโม ยิ่งเป็น
ศีลสามัญญา ทิฐิสามัญญา ก็คนหนึ่งเข้ารู อีกคนออกมาข้างนอก มัน
จะไปทิฐิสามัญญาอย่างไร ทิฐิมันแยกกันแล้ว ความเห็นมันแยกกัน
แล้ว ความยึดติด มันคนละทาง แม้มันจะไม่ดูหยาบ ก็รวมกันได้
อยู่อย่างนี้ แต่รวมกันอยู่อย่างแยกๆ ไซ้ใหม่ เพราะฉะนั้น ก็ควรจะ
รวมให้จริง ถ้าวรรณได้จริง ปรับตัวเข้ามาเรื่อยๆ แล้วไม่ต้องห่วง
หรือก คนอื่นๆ ที่จะเข้ามา ก็จะมีนัยนี้ คนใหม่หรือคนอื่น ที่ยัง
ศึกษายังไม่ลึกซึ้ง ก็จะตามมาเรื่อยๆ ก็จะมีลดหลั่นไปเรื่อยๆ ว่า ที่
สูงสุดไปเรื่อยๆ สูงไป แน่นเหนียวไป จริงจัง สะอาดบริสุทธิ์ ไป
เรื่อยๆ คนอื่นๆ ก็ตามมา ก็จะศึกษา ทั้งกาม และอัตตามานะ ได้
ขึ้นมาเรื่อยๆ อย่างนี้ และแก่นแกน ที่จะเป็นแก่นดีๆ ก็จะต้องรู้ตัว
และก็แก้ไขปรับปรุง จนกระทั่ง สมบูรณ์ สุดท้าย เราไม่เป็นฤาษีทั้ง
ป่า ไม่เป็นฤาษีทั้งกรุง ไม่เป็นฤาษีป่า ฤาษีกรุงใดๆ

ฤาษีที่ซ้าที่สุด คือฤาษีจัญไร แก้วตัวไปหมด เขาว่าเป็นฤาษีกรุง กูไม่
เป็นนะ เขาเป็นฤาษีป่า กูก็ไม่ได้เป็น ฤาษีป่า โง่ไปอยู่นั่นแน่ะ ที่
จริงฉลาดนะ ฤาษีจัญไรนี้ แก้วตัวนี้ฉลาด ฉลาดแก้วตัว แต่ไม่ฉลาด

เข้าหาสิ่งจะ เพราะฉะนั้น จะต้องเรียนรู้จริงๆ ฉลาดเข้าหาสิ่งจะ
แล้วก็ยอมรับ แล้วก็แก้ไข แก้ไขไม่ใช่แก้ตัว ผู้ใดรู้ความจริงของ
ตนเอง ว่าบกพร่องอะไร แล้วทำคืน แก้กลับได้จริง แก้ไขได้จริง
อันนั้นแหละเจริญ เพราะฉะนั้น ฉลาดก็ควรจะใช้ความฉลาด ให้
จริง ฉลาดจริง คือรู้ตัวเอง แล้วแก้ไข ๆ ไม่ใช่อะไรนิด อะไรหน่อย
ก็แก้ตัวๆ โครมาก็แก้ตัว ไม่ยอมรับฟัง มันเป็นเรื่องที่ตัวเองนะ
อึดตามานะ มันไม่ยอมรับฟัง หรือ แม้รับฟัง ข้างนอกนะ ทำท่าที่
ฟัง แต่ข้างในนะเถียง ข้างในนะ แย้งๆ แย้งได้ แล้วเข้าไปไม่บอกเอ็ง
หรือ ข้างในแย้งเอ็งได้แล้ว คือแก้ตัวสำเร็จแล้วนะ แต่ข้างนอก ดู
ไม่ได้แก้ตัวนะ อู๋ สงบเสงี่ยม นี่แหละเรียกว่า มารยา เป็นมารยาท
โอ้โฮ คนนี้มารยาทดีนะ รับฟัง แต่ข้างใน เถียงเป็นไฟ แก้ตัวเสร็จ
หมดแล้วในตัว ได้ข้อแก้แล้วนะ ฉันทนะๆ หมดเลย อย่างเก่า ตก
ลงไอ้ที่เขาพูดให้นี้ แก้ตัวเสร็จหมดเลย อยู่ในตัวเสร็จแล้ว แต่ไม่
พูดออกมา ไม่แสดงท่า ออกมาเลยว่า เถียงคุณ แย้งคุณ แต่จริงๆ
แย้งอยู่ข้างในนะ แก้ตัวไว้เสร็จ พอเสร็จหมดแล้ว ขอบคุณมากนะ
ไม่ได้แก้อะไรเลย ไม่ได้รับอะไรเขาเลย แก้ตัวเป็นไฟ เสร็จหมด
เลย นี่เรียกว่า ฤาษีมหาจัญไร แล้วไม่ไปไหน ไม่พัฒนา คนนี้

เพราะฉะนั้น คนนี้ ถ้าเชื่อว่าแก้ตัว จนกระทั่ง ไม่รู้จุดจริงๆ
เอ้ เราผิดตรงไหนแน่ คนนี้ก็โง่ อยู่อย่างนั้นแหละ แต่ถ้ารับฟัง แล้ว

ก็มา วินิจฉัย มาวิเคราะห์ว่า เอ้อ อันนี้จริง ตรงนี้ๆ เราก็จับจุดได้ คนนี้ก็ฉลาดขึ้น ก็แก้ไขเสียซิ แม้ไม่แสดงออก ก็มารยาทดีแล้ว ไม่แสดงออก แต่รู้ความจริงได้นะ ไม่ใช่ว่า แก้ตัวเป็นไฟ จนกระทั่งไม่รู้จักแก้ไข ใครสอนเมื่อไหร่ ก็ฉันทอด ใครสอนเมื่อไหร่ ก็ฉันทแก้ตัวได้ทุกตัว ยอด ยอด ไม่ได้แก้ไขอะไรเลย ถ้าคุณไม่เป็นพระพุทธเจ้า คุณก็ต้องเลวอยู่ตรงนี้ คนที่ไม่ต้องแก้ไขก็คือ เรายกให้พระพุทธเจ้า องค์กรเดียว ไซ้ใหม่ ไม่ต้องแก้ไขแล้ว คุณไม่ใช่พระพุทธเจ้า คุณก็ต้องคือ คุณยอดจัญไร ฟังให้ออก ฟังให้เข้าใจ เพราะฉะนั้น เราต้องสำนึก ซะก่อนว่า เอ้อ เราน่าจะมีสิ่งผิดอยู่ ก็ตรวจสอบ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ให้ได้มากๆ เมื่อเราตั้งใจที่จะถ่อมตน เรียกว่า ลดอัตตามานะ ที่จะฟังความจริง ที่จะรับความจริง ด้วยความจริงใจ ปัญญามันก็จะเปิด แต่ไอ้ตัวแข็งตัวอัตตามานะ มันจะแข็ง มันจะเถียงนะ มันไม่เปิด มาอะไรมันบ มันก็พลิก เถียง แย้งๆ หาแง่มุมอะไรมาแย้ง จนตัวเองโง่ แล้วหลงว่าตัวเองฉลาด คือได้แต่แง่งแย่ง แย้งอะไรก็แย้งได้ คนเรา

พยายามศึกษาแก้ไข อันนี้ด้วย ถ้าแก้ไขข้อนี้ได้ เราก็จะมีทั้งมารยาทดี และมารยาทก็หาย ก็มีแต่ความจริง มีแต่ความจริง คุณก็เกิด ความเป็นมารดา รู้จักมาร มารดานี้คือ ผู้รู้จักมาร แล้วก็ทำ

คลอด จิตวิญญาณ ออกมาให้เสร็จ เป็นพระ จะเป็นพระได้ก็คือ ฆ่า
มาร ฆ่าผีนั้น ฆ่าให้ได้ ทำให้ได้

ที่จริงอาตมา ระลึกไปถึงพยัญชนะ มาระ มระ ไปโน่นเลยนะ
นี่ บาลี แบบอาตมานะ ไปโน่นเลย ซึ่งลึก ถ้าให้อาตมาวิเคราะห์
แล้ว ถึงกระทั่งลึก ถ้าถึงขั้น **มาระ มระ**ลึก แต่เอาละ อาตมาไม่พูด
หรือก ประเดี้ยว ก็เถียงกะเปรียญ ๘ เขา แต่พยายามระลึกถึง อาการ
ของจิต และของความสะอาด ไม่สะอาดนี้ ลึกลงไป

มะนี่ก็คือจิต มะนี่ มะมะ มะระ มะมะ มะระ มะตะ มะอะไร
พวกนี้ อีกรยะ ขยายออกมาจากพยัญชนะ จนกระทั่ง ขยายมาเป็น
มีอา มีสระอา สระอะ สระอิ สระอี อะไรเข้ามาอีก ซึ่งพูดไปแล้ว ก็
บาลีแบบอาตมา มันไม่ไปกับเขา อาตมาพูดแล้ว อาตมาว่า เอามา
ใช้ กับตัวเอง อาตมารู้เรื่องของตัวเอง แล้วใช้กับเขาไม่ได้ อาตมาก็
ไม่ใช้ อาตมาเอามาอธิบาย เป็นภาษาไทย อย่างนี้ดีกว่า ถ้าอาตมา
อธิบาย แบบนั้น ไปทะเลาะกันไม่เสร็จนะ มันไม่มีเวลา

นี่อาตมาขยายความ วิเคราะห์วิจัย เรื่องถาษีกรุง กับถาษีป่า
ของอโศก ให้ฟังเพิ่มเติมขึ้น ใครที่ยังไม่ได้ศึกษา เรื่องถาษี ที่
อาตมา ขยายความ ถึงถาษีนี้ เป็นถึงหกถาษีแล้ว ตอนนี่ ก็หาที่ไป

ฟัง สรุปแล้วก็คือ อาตมาตีอัตตามานะ ฉีกหน้าอัตตามานะ ออกมา
อีกเยอะ ตอนนี้ ถ้าเราไม่แก้ไขอัตตามานะ ไม่เจริญอีก

ในเรื่องของกาม ในหมู่ของพวกเขา ชาวอโศกเรานี้ ทุกวันนี้ คุณ
รู้สึกไหมว่า ถ้ากาม ในหมู่อโศกเรานี้ ขนาดนี้นี่นะ มันมีมวลเท่านี้
นะ แล้วก็ก็มีกามขนาดนี้นะ ไปรอด อย่าให้มากขึ้นแล้วกัน ไปรอด
ถ้าไม่มากขึ้น แล้วแต่ละคน ทำลดลงกว่านี้ เราก็จะเพิ่มมวลมาได้
อีก ลดกาม ถ้าแต่ละคน ลดกามของตัวเอง จะเพิ่มมวลมาได้
มวลก็จะมาด้วยกาม และอัตตา มาเหมือนกันแหละ มวลก็คือ คน
ข้างนอกเข้ามาเพิ่ม ก็จะกว้างขึ้น ยิ่งเราลดอัตตามานะลงได้อีก
ความประสานที่แน่น จะเกิดพลังสร้างสรรค์ จะมากกว่านี้ คุณฟัง
ความตรงนี้ ออกใหม่ ว่า ลดอัตตามานะ แล้วเกิดพลังสร้างสรรค์
มันคืออย่างไร เข้าใจไหม โดยความเข้าใจนี้ เข้าใจไหม มันเกิดได้
ยังไง อาตมาก็ไม่รู้จะอธิบายได้ยังไง มันยาวนาน ถ้าจะขยายความ
มันจะเกิดพลังธรรม พลังสร้างสรรค์ ความเบิกบาน ร่าเริง ความเป็น
พี่น้อง เพราะว่า ลดอัตตามานะพวกนี้ คุณฟังดีๆนะ ใครมีปฏิภาณ
ฟังดีๆเถอะ จะเห็นว่า อาตมานี้ มันเป็นสาระของธรรมะ ที่เป็น
สาระสัจจะ ที่แท้ นะ ทุกวันนี้ เราเจริญมาได้ ด้วยอันนี้

สรุปแล้วนี่นะ ยิ่งใหญ่ยิ่งเล็ก ยิ่งเล็กยิ่งใหญ่ ไม่รู้มันแปลว่า
อะไร รู้ไหม เข้าใจแต่ยังไม่เข้าถึง เออ ดี ดีกว่าตอบว่า เข้าใจ แต่ยังไม่

ไม่เข้าใจ นี่แสดงว่า เข้าใจจริงๆ แต่ยังไม่เข้าถึง สภาพนั้นยังไม่เป็น
ยิ่งใหญ่ หมายความว่า เรายังมีภูมิสูง เรายังเป็นผู้ที่สูง ด้วยความ
เป็นจริง ด้วยคุณธรรม ด้วยความสามารถ ด้วยสมรรถนะ สูงด้วย
อิสรเสรีภาพ สูงด้วยภราครภาพ สูงด้วยสันติภาพ สูงด้วย
สมรรถภาพ สูงด้วยบุรณภาพ มีความเต็ม ความสมบูรณ์ของเราเอง
มีคุณค่าคุณธรรม อะไรก็แล้วแต่ สูงขึ้นจริง เรียกว่า ยิ่งใหญ่ ตัว
เรานะยิ่งเล็ก กามก็ยิ่งเล็ก อตตาก็ยิ่งเล็ก เรายิ่งเล็กนี้แหละ ยิ่งเล็กนี้
ความยิ่งเล็กก็คือ ยิ่งแน่นเข้าๆ ความแน่นเข้านี้ลคมัย ความเป็น
แก่นแกน แน่นเข้า ยิ่งเป็นแก่นแกน ยิ่งถือได้กว้าง เอื้อได้กว้าง เรา
ก็ยิ่งจะกว้างไปถือ กว้างออกไปถือได้มากขึ้น โดยสัจจะ
เพราะฉะนั้น **ยิ่งใหญ่อันเล็ก ยิ่งเล็กอันใหญ่** มีคนถามว่า อีกนานสัก
เท่าไร จะถึงสภาพดังกล่าวนี้ ก็ติดตาม อย่ากะพริบตาแล้วกัน อีก
นานเท่าไร ไม่รู้ อ้า มีคนตอบว่า อีกนานเท่าไรก็จะรอ นาน
เท่าไรก็จะรอ

โศลกธรรม วันมหาปวารณา ปีนี้ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ก็เลยได้ว่า
ยิ่งใหญ่อันเล็ก
ยิ่งเล็กอันใหญ่

ทีนี้ก็มาพูดถึงเนื้อหา ขณะนี้โศกเรานี้ มีมวลใหญ่ เท่าที่เรา
เล็ก ก็ใหญ่เท่านี้แหละ เท่าที่เราเล็กๆ อยู่นี้แหละ มันยังไม่ใหญ่

เท่าไร แต่ก็ใหญ่ในพอสมควร และมีเนื้อหาพอสมควร คือมี
ความใหญ่ของเนื้อ พอสมควรเท่านี้แหละ เรารวมกันอยู่ แล้วก็
อะไร เกิดเป็นรูป เป็นร่างขึ้น ตอนนี่ ปฐมอ โศก ไครนานๆปีมาที่
บางคน อาจจะสองปี ยังไม่ได้มา เพิ่งมาปีนี้ ถ้าสองปีไม่ได้มานี่
ต้องกะปริบตาคุณแล้ว ปฐมอ โศกแน่นะ นี่เข้าไปไม่ผิดนะ มันมีอะไร
เกิดขึ้นมาทั้งรูป สองปีนี้ อาตมาว่า ผิดตามากจริงๆ ยิ่งสองปีขึ้นไป
ก็ยังไม่ต้องกล่าวเลย ถ้าใคร ห้าปียังไม่ได้มา ปฐมอ โศกนะ รับรอง
ไซรีเป่านี้ ต้นไม้ก็มากแล้ว อาคารนั้นๆนี้ๆ ก็มีขึ้นมา ช่อช่น รอย
นี้ อะไรต่ออะไร มีขึ้นมา มีโรงงาน อะไรต่ออะไร ต่างๆนานา
มาถึงวันนี้ ยังกำลังขึ้น โครงสร้าง ของศาลาช่าง เบื่อเรอเบื่อราเลย
ศาลาช่างนี้ เนื้อที่ตั้งไว้หนึ่ง ซึ่งจะ เป็น โรงงาน ที่อาตมาคิดว่า จะได้
อาศัย เพราะว่า อุตสาหกรรม หรือว่าทางด้านวิศวะ มันเกิดขึ้นมา
ต้องอาศัยเหมือนกัน แต่ถึงกระนั้นก็ดี อาตมาก็ขอยืนยันว่า งาน
หลักที่สุดเรานั้น คือกสิกรรม ชาวอ โศกพึงไว้ จะต้องยึดงานหลักนี้
ไว้ จะเป็นงานที่มีบุญมากที่สุด ไม่ใช่อาตมาพูดเอง เป็นงานที่มีบุญ
มากที่สุด ถ้าชาวอ โศก จะเป็นชาวพลเมืองโลก ที่เก่งกสิกรรม จง
ภูมิใจเถิดว่า เราจะมีบุญมากที่สุด คนไม่มีรถขี่ คนไม่มี
คอมพิวเตอร์ แต่มีข้าวกิน ก็ไม่มีปัญหา คนไม่มีข้าวกิน มี
คอมพิวเตอร์ มีเครื่องบินขี่ มีปัญหาแน่ เพราะฉะนั้น วิศวะ หรือ

ชาวช่างนี้ ต้องรู้ความจริงให้ได้ว่า กสิกรรมนี้ ต้องหนึ่งมาก่อน ต้องให้กสิกรรมนี้ เป็นหนึ่ง และเราก็จะต้องรู้จัก สารละลายจะ พวกนี้ให้ชัด

อาตมาเคยไปเทศน์ที่ คณะแพทยศาสตร์ เขานิมนต์ไป หลายปีมาแล้ว อาตมาเคยบอกว่า งานทำนาก็ มีค่าสูงส่งกว่างานแพทย์แพม พวกหมอทั้งหลายแหละ เขาก็ขึ้น เถียงใหญ่เลย บอกเป็นงานชั้นหนึ่ง เป็นงานที่มีคุณค่า เป็นงานที่จะต้องยกย่องเชิดชู งานทำนา งานกสิกรรม บอกว่าเกษตรนี้ เหนือชั้นกว่าแพทย์ เกษตรเหนือชั้น แต่อาตมา ไม่อยากพูดเกษตรศาสตร์ เพราะเกษตรศาสตร์นี้ มันเกษตรกระดาษ มันเศษกระดาษ เกษตรศาสตร์นี้ คือเรียนไปนั่งโต๊ะ เรียนไป ไม่ได้ทำนาจริงหรอก น้อยคนนัก ที่จบเกษตร แล้วจะไป ทำงาน ลงมือจริง ส่วนมากไปนั่งโต๊ะ เป็นใหญ่เป็นโต ทางบริหาร ไปทางอะไรต่ออะไร ซึ่งมันยิ่งฟ้ามนะ อาตมาบอกว่า เกษตรเหนือชั้นกว่า เขาเถียงใหญ่เลย มีประโยชน์ต่อมนุษยชาติมากที่สุด

เขาบอกไม่เชื่อ เขาเถียง เขาบอกว่า หมอนี้แหละเงินดี ร่ำรวยดี เอ้า ก็ใช่ะซิ ก็มันไปชูครี๊ด เอาเงินคนเขานะ อาตมาไม่ได้อธิบาย มากมายเท่าไรหรอก อาตมาให้พูดไป เสร็จแล้วอาตมาถามเขา ที่จริงอาตมาไม่มีเวลามาก อย่างพวกเรา ได้ฟังหลายแง่

หลายมุม หลายเชิง เรื่องเกษตร กับเรื่องแพทย์นี่นะ อาตมาตีหัวเข้าบ้านอย่างเดียว เขาพูดอะไรมาแล้ว อาตมาก็ถามเขาว่า ถามจริงๆ คุณมีชีวิตรอยู่ที่นี่ คุณจะป่วยทุกวัน หรือคุณจะกินข้าวทุกวัน อาตมาถามตรงนี้ เขาก็ตอบว่า อ้อ ก็กินข้าวทุกวัน ป่วยไม่ทุกวัน ก็นั่นแหละ อะไรสำคัญกว่ากันล่ะ ถ้าป่วยทุกวัน ก็เอาซิ มันเป็นไปได้ที่ไหนด แต่คุณกินข้าวทุกวัน ไข่ใหม่ ก็จบ อาตมาก็บอกว่า เกษตรนี่เป็นหนึ่งใน แล้วมันซับซ้อน อาตมาบอกแล้วว่า **ข้าวต้องขายถูก อย่าไปขายแพง** เพราะฉะนั้น แต่ละประเทศนี้ ต้องคุมราคาข้าวไว้แต่ไม่ค่อยคุม ราคาหมอรอก ก็รวยซิ คนเรามันกลัวตาย มันมีความบีบคั้นตรงนี้อีก แต่บางที แม่หมอคนนี้ ไม่รักษา คนหลายคนรอดนะ แต่ข้าวไม่กินนี่ ยังไงยังไงก็ไม่รอด ไม่กินข้าวนี้ยังไงๆ ก็ไม่รอด ให้เก่งเท่าเก่ง ยังไงก็ไม่รอด แต่หมอบางทีไม่รักษาที่ บางทีคนนั้น เขารอดได้ หรือให้หมออื่น เขารักษาก็ได้ ให้หมอถูกๆ ที่ไหนรักษา บางทีหายด้วย ให้หมอแพงๆ รักษาไม่หายด้วย มีซับซ้อน อีกเยอะแยะนะ

เอาละ อาตมาไม่มีเวลาขยายเรื่องพวกนี้ มาพูดถึงเรื่องของ ลัจจะ ของพวกเรานี้ ตอนนีพวกเรากำลังโตขึ้น อย่าเรียกว่าใหญ่ โตขึ้นพอสมควร มีมวลมีหมู่ มีรูปเรื่อง มีจาริต มีประเพณี มีกิจกรรมกิจการ มีพิธีการ มีพิธีกรรม โดยเฉพาะ มีพฤติกรรม

อาตมาเทศน์มาก่อนนะ เรื่องพฤติกรรมนะ หัวตั้งที่เทศน์มานั้นนะ
ให้แก้ไขพฤติกรรมของพวกเรา เมื่อแก้ไขพฤติกรรม ของพวกเรา
แล้ว กิจกรรมของพวกเรา จะเจริญ

ทุกวันนี้ กิจกรรมของพวกเราเพิ่มขึ้น สัมมาอาชีพ
สัมมากัมมันตะ ของพวกเราเพิ่มขึ้น แต่พวกเรา ประสานกันไม่
สนิท พลังไม่รวม กิจกรรมของเรา ก็เลยยังไม่เก่ง ยังไม่ดีพอ
แรงงานมันแยกกัน ถ้าเพื่อว่า รวมกันเป็นพลังรวม มีการลงแขก มี
การร่วมไม้ร่วมมือ มีการไม่ขัดไม่แย้ง มีการประสานกันดี มันจะมี
รูปเรื่องรูปร่าง ที่สอดคล้องส่งสนับสนุน สอดรับอะไรต่ออะไรกัน
ดี เหมือนกับเครื่องกล ที่เขาจัดตั้งตรงนั้น กระแสตรงนี้ ให้มาตรง
นี้ๆ ทางด้านวิเศษ ทางด้านช่างกล ทางด้านช่างไฟฟ้า ทางด้านช่าง
เครื่อง อะไรก็แล้วแต่ มันจะมีลักษณะเหมือนกันหมดเลย ในโลกนี้
จัดสัดส่วนนี้ ให้อัตวนั้นตัวนี้ ให้ปรับปุม ปรับนั่นปรับนี่ ให้มันไป
ตรงนั้น ตรงนี้ มี circuit มีวงจร มีไอนั่น ไอนี้ ได้ดีที่สุด เป็นวงจรที่
ได้ดีที่สุด เราจะต้องการอะไรมาก ต้องการแรงเคลื่อน ต้องการ
กระแส ต้องการพลัง ต้องการวัตต์ ต้องการโอห์ม ต้องการอะไร ก็
แล้วแต่ ต้องการแรงงาน ต้องการความเร็ว หรือ ต้องการความดัน
อะไรก็แล้วแต่เถอะ มันจะต้องรู้จักทิศ รู้จักทาง รู้จักอะไร
เหมือนกันเลย นัย คนก็เหมือนกัน จัดสรร การประสานนะ มันจะ

รู้จักจุด แล้วมันจะรู้จักว่า เออ ตัวนี้แทน ไอ้ตัวนี้ไปตรงนี้ ตัวนี้มา
ตรงนี้ ตัวนี้ผ่อนไปตัวนี้ ตัวนี้ให้ไปช่วยตรงนี้ๆ แล้วคนไหน ถนัด
อันไหน มันจะเข้าร่องเข้ารอยกัน เหมือนกันกะเครื่องกล เหมือน
กันนะ มันไม่เหมือนกันทีเดียว แต่มันก็เหมือนกัน มีรูปร่างรูปรอย
เหมือนกัน ถ้าใครเข้าใจนะ

ใครจะศึกษาวิทยาศาสตร์ ศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ ก็เข้ามาหา
สัจจะของพุทธ ทะลุเหมือนกัน ศึกษาเกษตรศาสตร์ ก็เข้ามาทะลุ
พุทธ เหมือนกัน ศึกษาอะไรศาสตร์ๆ มา แม้แต่จะสังคมศาสตร์
แพทยศาสตร์ อะไรศาสตร์มา เข้ามาหาเหมือนกัน เพราะฉะนั้น ใน
พุทธนี่ ออกไปหาทุกศาสตร์ เหมือนกัน ทุกศาสตร์ เข้ามาหาพุทธ
พุทธออกไปทุกศาสตร์ เหมือนกัน เพราะมันจะมี โครงสร้าง
กลางๆ ที่เหมือนกัน โครงสร้างใหญ่ กลางๆ เหมือนกัน อาตมาก็
ไม่รู้จะอธิบายอย่างไรนะ ค่อยๆ เข้าใจไปนะ ค่อยๆ เข้าใจ แล้วจะรู้
แล้วเราจะไปใช้กับ สังคมมนุษยชาติ ได้ทั้งหมด เพราะฉะนั้น ใคร
จะถนัดแขนงอะไร ก็เอาไปเถอะ แล้วมันจะเป็นธรรมชาติ มันจะมี
แรงถนัด แต่ถนัดแล้ว อย่าคิดว่าของตัวเองดี นั่นคือการไม่ยึด
อัตตามานะ ตัวเองถนัดอันนี้ เพื่อนเขายกให้เอง คุณทำไปซิ แต่คุณ
ต้องถ่อมตัวว่า ความจริงของคุณใหญ่ เมื่อคุณ ยิ่งทำตัวเล็ก ของคุณ
ก็ยิ่งจะใหญ่ แต่ถ้าของตัวเราใหญ่ เราก็กว้างเลย ของกูใหญ่ คุณยิ่ง

เล็ก คุณยิ่งถูกเขาไม่ชอบใจ คุณยิ่งไม่ได้รับความนับถือ ไม่ได้รับ
ความนับถือนั่นล่ะ คือความเล็กของคุณ ถ้าคุณยิ่งใหญ่ของคุณ ก็ทำ
ของคุณ แล้วก็ไม่ได้ดี ไม่ได้ดีตัวของคุณ คนเขาจะนับถือคุณ นั่นคือ
คุณลดอัตรายังเล็ก และคุณค่าของคุณ จะยิ่งใหญ่ อาตมาพูดไม่ผิด
นะ พยายามเถอะ ลึกซึ้ง ซับซ้อน อย่างนี้ธรรมะ

ตอนนี้หมูกุ่มเรา กำลังจะเป็นสหกรณ์ อาตมาก็ขอบอกกล่าว
ให้ทราบนะ ว่าตอนนี้เรามาได้ ที่ประเทศไทย ก็มีก็คือ ลักษณะ
สหกรณ์ นานมาตั้ง ๒๐ ปีนะ นี่ขึ้นทศวรรษที่สาม เราจึงมาเจอ
สหกรณ์ อาตมาเองนี่นะ บอกให้ได้นะว่า อาตมานี้ เป็นนักศึกษา
เศรษฐศาสตร์ ปีที่ ๑ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ไปเสียเงินเป็น
นักศึกษา อยู่นานปี จำไม่ได้ว่ากี่ปีแน่ ไปเสียเงิน เป็นนักศึกษา
ธรรมศาสตร์อยู่ แต่ไม่เคย ไปเรียนสักวัน แต่เข้าไปธรรมศาสตร์
เข้าไป แต่ไม่เข้าไปเรียนหรอก เข้าไปอยู่ในมหาวิทยาลัย มันเฉยๆ
อย่างนั้นนะ ถึงวันงานประเพณี ก็ไปซื้อเสื้อเหลืองมาใส่ ไปเล่นกับ
เขา ไปอย่างนั้นนะ แต่ไม่เคยไปเรียนกับเขา ไม่เคยไปสอบสักวิชา
วิชาสหกรณ์นี้ มันอยู่ในคณะเศรษฐศาสตร์ วิชาสหกรณ์ ที่อาตมา
พูดถึง ก็เพราะอาตมานี้ เป็นต้นรากสหกรณ์ เหมือนกันนะ แต่ไม่
รู้จักสหกรณ์เลย เพราะไม่ได้เรียนเลยนะ มีแต่นามว่า เป็นนักศึกษา
เศรษฐศาสตร์ แต่อาตมาว่า อาตมารู้จักเศรษฐศาสตร์ มาถึงวันนี้

มาถึงตอนนี้ ช่วงนี้แล้วนี้ มันขึ้นมาสหกรณ์ แล้วพวกเรา จะอยู่
ในรูปของสหกรณ์นี้ ได้ดีที่สุดในที่สุด อาตมาว่า อาตมาเข้าใจนะ แล้วมัน
จะมีนัย ที่อาตมา อาจจะไม่ตรงกับ วิชการเขาอีกบ้าง ในอนาคต
คอยดู สหกรณ์ นี้แหละ แล้วเรากำลังขอจดเป็น สหกรณ์บุญนิยม
เขามีอยู่ ๖ แผนก ๖ แขนง เท่านั้นนะ อาตมาว่า ถ้าในอนาคต มีอีก
แขนงหนึ่ง แขนงบุญนิยมน่าจะสำเร็จ ซึ่งเขาจะยังไม่ยอมรับหรอก
ตอนนี้ แต่เขากำลัง ยอมรับเรา เป็นกึ่งหนึ่งของ บริการชุมชน กึ่ง
หนึ่ง ไม่เป็นไร เราไม่ต้องไปคืน เราไม่ต้องไปอยากได้ พัฒนาตัว
ความจริงนี้ ขึ้นไปเถอะ เขาจะเห็นว่า อันนี้มันเป็นเอก เป็นหนึ่ง
สำคัญ ที่จะต้องยกเป็นอีกหนึ่งแผนก อย่างสำคัญได้

ต่อเมื่อเราพิสูจน์ตัวเราเอง ว่าเป็นบุญนิยมอย่างไร แขนงต่างๆ
นี่อาตมาว่า เป็นส่วนย่อยของบุญนิยม ในสหกรณ์ทั้ง ๖ นี้ จะเป็น
ส่วนหนึ่งๆ ของบุญนิยมด้วยซ้ำ เพราะฉะนั้น เราอย่าไปดูถูก
สหกรณ์ทั้ง ๖ แขนงเขา ศึกษา แล้วก็เราก็ต้อง เป็นให้ได้ดี ทั้ง ๖
แขนงนั้นแหละ ไม่อยากเป็นแขนง อะไรบ้าง หนึ่งคืน สหกรณ์ก็มี
อยู่

๑. สหกรณ์การเกษตร

๒. สหกรณ์ประมง

๓. สหกรณ์นิคม

๔. สหกรณ์ร้านค้า

๕. สหกรณ์บริการ

๖. สหกรณ์ออมทรัพย์

เขามี ๖ สหกรณ์ ที่นี้ของเรา เขาก็พยายามปรับของเราว่า มันจะอยู่ในอันไหนดี ผู้ที่ทำงานทางด้านสหกรณ์ เขาก็ปรับ เอาเข้าไปในสหกรณ์บริการ อาตมาว่าดี คำนี้กว้าง บริการ เพราะเราจะเป็นผู้รับใช้ เพราะฉะนั้น เราก็จะพยายามพัฒนาขึ้นมา ที่นี้เขาก็พวักนักศึกษา ทางสหกรณ์ เขาก็บอกว่า คุณลักษณะของสหกรณ์ มันจะเป็นยังไงนะ ที่จะเยี่ยมยอด เขาศึกษาแล้ว เขาก็บอกว่า มันมีสหกรณ์ ในยุคพระศรีอาริย์นี้ มันจะมีลักษณะว่า

๑. ต้องสามารถกำหนดพฤติกรรมของคน ให้มีระบบ

อาตมาพยายามอย่างยิ่งเลย ทุกวันนี้ แล้วก็ก็เป็นระบบเดียวกัน คือศีลสามัญตา ทิฐิสามัญตา ต้องสามารถ กำหนดพฤติกรรมของคน ให้มีระบบเดียวกัน ให้สำเร็จ ที่นี้เขาก็บอกว่า เบื้องต้นคือ

๑.๑ มีความต้องการเหมือนกัน

พวกคุณมาที่นี้นี้ มีความต้องการเหมือนกันไหม ตอบกว้างๆ ซึ่ต้องการอะไร ละกิเลส นั่นก็ได้ ต้องการนิพพาน ต้องการละกิเลส

หรือต้องการ ความอิสระภาพใหม่ อิสระภาพอย่างไร ตามใจกูझेใหม่
เอา ลึก อย่างนี้ ใช้ได้ ลึก ภราดรภาพ ต้องการใหม่ ภราดรภาพ คือ
อะไร ฟังเกิด ฟังแก่ ฟังเจ็บ ฟังตาย กันได้ เป็นพี่น้อง ที่ใจจริงเลย
ว่า เราฟังกัน เกื้อกูลกันจริงๆ ต้องการสันติภาพใหม่ อยู่อย่างสงบ
เบิกบาน ร่าเริง เป็นสุข เมืองสวรรค์ สันติภาพ ต้องการสมรรถภาพ
ใหม่ ระวางฤทธิ งานก็ไม่ทำ เอาแต่พูด ทำอะไรก็ไม่เป็น นั้นฤทธิ
เมือง ส่วนฤทธิทำงาน ก็ไม่รู้เรื่องอะไร พัฒนาสมรรถภาพ ก็ไม่
เจริญ สมรรถภาพก็ได้แต่ของเดิม ของตน นั้นแหละ อะไรก้าวหน้า
ไม่รู้ โลกเขาไปถึงไหน ก็ไม่รู้ โบราณโบราณอยู่นั้นแหละ ระวาง ต้อง
มีสมรรถภาพ ที่ทันสมัย ที่รู้รอบ ที่เข้าใจ มีการพัฒนาประยุกต์ มี
สมรรถภาพ มีความสามารถ มีความเก่ง ทำอะไรต่ออะไรเป็น ทำ
อะไรต่ออะไรรอบรู้ เชี่ยวชาญ เป็นอย่างนั้นจริงๆ นะ เราต้องการ
เหมือนกัน

๑.๒ มีความจำเป็นเหมือนกัน

คุณจำเป็นต้องมีเพชรใหม่ นักเข้าพวกเราไม่จำเป็นต้อง มีลาภ
แลกลาภ ไม่จำเป็นต้องมียศ ไม่จำเป็นต้องมีสรรเสริญ ไม่จำเป็น
ต้องมีสุข ไ้อหยา จริงหรือเปล่า ไม่จำเป็นต้องมีสุข มีพันทุกข์ ถึง
ที่สุดก็พอ พันทุกข์ ตามที่พระพุทธเจ้า ท่านสอนเรา ด้วยอริยสัจ ก็
พอ จบ อาตมาไม่มีเวลาขยายแล้วนะ ขอตีหัวเข้าบ้าน ตรงนี้ก่อน

๑.๓ มีแรงจูงใจเหมือนกัน

ถ้าอาตมาจะใช้แรงจูงใจนี้ พวกคุณไปดี แต่คนไหน ที่จะไม่เหมือน
อาตมาหน่อย ตะแบงๆ จะไม่ดีละ แรงจูงใจ ชักจะไม่ค่อยเข้าท่า
แล้ว นานๆเข้า ก็ต้องให้อาตมาไปจูง นี่พูดด้วยรูปธรรม ง่ายๆก่อน
แรงจูงใจของเรา ก็คือสัมมาทิฐิ สัมมาทิฐิ จะเกิดอิทธิบาท
สัมมาทิฐิที่เกิดผลนะ ไม่ใช่สัมมาทิฐิ อยู่แค่นี้ ไม่มีฉมwitzัย ไม่มี
สัมมาทิฐิ ไม่มีมัคคังคะ สัมมาทิฐิ จะเกิดเจริญขึ้น ก็ต่อเมื่อ บทบาท
ของ ฉมwitzัยสัมโพชฌงค์ ก่อให้เกิด สัมมาทิฐิสูงขึ้น เพราะปฏิบัติ
องค์มรรคครบ องค์มรรคเจริญ สังกัปปะ วาจา กัมมันตะ อาชีวะ
สังกัปปะ วาจา กัมมันตะ อาชีวะ เจริญๆ เรื่อยๆ สัมมาทิฐิจะโต
ขึ้นๆ ฉมwitzัย ก็ฉลาดเฉลียวขึ้นๆ ก่อเป็นปัญญา ปัญญินทรีย์
ปัญญาผล ปัญญา ปัญญินทรีย์ ปัญญาผล นี่คือองค์ธรรม ของการ
สร้างสัมมาทิฐิ เพราะฉะนั้น ยิ่งแต่ละคน แต่ละคน มีทิฐิที่ดีอย่างนี้
ขึ้นมาเรื่อยๆ ทิฐิสามัญตา ก็ยิ่งเกิดๆ ศิลหรือหลักการ หรือระบบ
หรือกฎระเบียบ ของสังคมกลุ่ม ก็ยิ่งสอดคล้อง สอดคล้องเป็น
หนึ่งเดียวขึ้นมา เป็นศีลสามัญตา มีเป้าหมายเดียวกัน ไม่ต้องขยาย
ความ มีทัศนคติ ก็ไม่ต้องขยายความ พูดไปหมดแล้ว ศิลสามัญตา
ทิฐิสามัญตา อยู่ในนี้หมด ความหมายข้อนี้นี้หมด ขยายความ ออกมา
ทั้งหมด ๑.๑, ๑.๒, ๑.๓, ๑.๔, ๑.๕, ๑.๖ มีศรัทธา ความเชื่อมั่น

ตรงกัน อยู่ในศีลสามัญตา กับ ทิฐิสามัญตา ทั้งสิ้น ใน ๑.๑ ถึง ๑.๖
นี้ นี่คือความร่วมมือ

๒. ลดความหลากหลายในด้านต่างๆ ลงได้

ฟังดีๆ ตรงนี้ ลดความหลากหลาย ด้านต่างๆ ลงได้ จนมีสภาพ
กลมกลืน สามารถผสมผสาน ระหว่าง บุคคลกับบุคคล กลุ่มกับ
กลุ่ม เป็นขบวนการเดียวกัน เห็นใจอาตมาใหม่ ว่าอาตมา กำลัง
พยายาม ที่ให้พวกคุณนี่ ประสานระหว่าง บุคคลกับบุคคล ดึง
ออกมาจากรูปร่าง ดึงออกมา จากหอคอยบ้าง ให้มาเป็นกลุ่ม แล้วก็
พยายามประสานกลุ่มกับกลุ่ม อาตมาพยายามอยู่ ก็เห็นอยู่รู้อยู่ ให้
เป็นขบวนการเดียวกัน ที่พูดไปวันนี้นี่ คือตัวนี้ ที่ขยายความมา
เทศน์วันนี้ เป็นต้นมา ก็คือให้พยายาม พัฒนา แก่ไขเสีย บุคคลแต่
ละบุคคล แก่ไขเสีย กลุ่มแต่ละกลุ่ม

เพราะฉะนั้น กลุ่มทำงาน กลุ่มทำวัตร อะไรก็ต้องพยายามเข้า
มา นี่พูด กลุ่มใหญ่ที่สุด แต่ยังมีกลุ่มย่อย ของทำวัตรอีกนะ ยังมี
กลุ่มย่อย ของทำงานอีกนะ งานนั้นงานนี้ ยังมีอีกเยอะ แล้วกลุ่มทำ
วัตร ก็ยังมีอยู่ อีกเยอะ กลุ่มทำวัตร เอาแต่ทำวัตรจริงๆ ก็มี มาแต่
ฟังธรรมนี้ กับกลุ่มทำวัตร อ่านแต่พระไตรปิฎกก็มี กลุ่มทำวัตร ที่
จะต้องไปเรียนกับ ท่านสรณี โยบ้าง อะไรบ้าง มันหลายกลุ่ม กลุ่ม
ทำวัตร อ่านแต่หนังสือของตัวเองก็มี แล้วก็ฝอยของตัวเอง อยู่

นั่นนะ ฝึกฝนตัวเองก็มี นั่นนะ พยายามเข้ามา กลุ่มให้มารวมกัน นี่
คือ การร่วมแรง

๓. คนมีระดับมาตรฐานเดียวกัน คือ

๓.๑ มีคุณภาพ คุณธรรมเสมอกัน

โสดาเสมอโสดา สกิทาเสมอสกิทา อนาคาเสมออนาคา อรหันต์
เสมออรหันต์ ขึ้นไปตามลำดับ มีคุณภาพ คุณธรรม เสมอกัน ที่คำ
ว่า เสมอกันนี้ เพราะตัดอึดตามานะออกได้ เพราะฉะนั้น ถ้าผู้ใด
เป็นโสดา ยังมีอึดตามานะ แม้โสดาก็ไม่เสมอโสดา อย่าไปพูดเลย
สกิทาก็สู้ๆไม่ได้ ยังมีอึดตามานะมาก มันหลงผิดมาก เพราะฉะนั้น
โสดาเสมอโสดา คือผู้ละ รื้ออึดตามานะ แล้วลดอึดตามานะลงได้ รื้อ
เสมอกัน อ้อ เราโสดาเหมือนกัน แล้วรู้สกิทา ท่านสูงกว่าเรา หรือ
สกิทา ก็รู้นี้น้อง อนาคาก็รู้นี้น้อง รู้นี้น่าพิ มีคุณภาพ
คุณธรรม เสมอกัน

๓.๒ การตัดสินใจ การแก้ปัญหาเป็นแนวเดียวกัน การประชุมจะ
เร็วขึ้น การตัดสินใจจะลดลง เพราะอึดตามานะลดลง ปัญญาฉลาด
จริงขึ้น เพราะฉะนั้น จะไม่สับสน จะไม่ยึดขาด จะไม่กวน จะไม่
ฟุ้งซ่าน จะไม่วนเวียนอะไร การตัดสินใจ การแก้ปัญหา เป็นแนว
เดียวกัน

๓.๓ มีอุคมคติสูงส่ง และระดับจิตเดียวกัน ที่แน่ๆ อโศกเรามีอันนี้
ซึ่งอาตมา บอกกับคุณ ได้เลยว่า สูงกว่ากลุ่มที่อื่น มันยกตัวยกตน
นะ แต่คุณอย่าเอาไปพูดที่อื่นเขา เดียวเขาจะอ้วก หรือดีไม่ดี เขาจะ
ชกปากเอา นี่บอกแล้ว อย่าหาว่า อาตมาไม่เตือน บอกแล้วว่า ใ้
ตรงนี้ อย่าเอาไปพูดที่อื่น จะมีอุคมคติสูงส่ง ไม่สูงส่ง อย่งไรละ
อุคมคติที่อาตมาพูดกับคุณนี้ ให้พวกคุณ มารับใช้สังคมจริงๆ มา
เป็นทาส รับใช้มนุษย์ ยิ่งเราเป็นทาส รับใช้มนุษย์ได้ ด้วยความ
บริสุทธิ์ใจ แต่เป็นทาสที่มีปัญญาเนะ เป็นทาสที่มีอิสรเสรีภาพ
Absolute เป็นทาสที่มีอิสรเสรีภาพ ที่สูงส่งที่สุด ไม่มีใครมาบังคับ
เราได้หรอก เราเต็มใจที่จะทำจึงทำ แม้เราไม่ทำ เราก็กไม่อดตาย
แล้วเราก็กไม่ว่าเหว่ มีหมุ่มมีมวตนะ เพราะฉะนั้น จะเป็นผู้ที่มีอุคมคติ
สูงส่งจริงๆ และระดับจิตก็คือ ที่เราฝึกฝนจริงๆ เป็นระดับจิตสูง
อย่างน้อย ก็เป็นอริยะด้วยกัน จะเป็น โสดา สกิทา อนาคา อรหันต์
ขึ้นไป เป็นมวตของอารยชน ไม่ใช่อารยชน ที่เรียกด้วยปาก ไม่ใช่
อารยชน ที่เจริญวัตถุ ไม่ใช่อารยชนที่มงายทาง จิตวิญญาณ แต่เป็น
อารยชน ที่เจริญทั้งจิตวิญญาณ เจริญทั้งวัตถุ เจริญนะ ไม่ใช่ไม่
เจริญ ไม่ใช่ว่า แหม มีแต่จิตวิญญาณ แล้วไม่รู้เรื่องวัตถุเขาเลย
ไม่ใช่มีแต่วัตถุ ไม่มีความรู้เท่าทันวิญญาณ ไม่ใช่เนะ

๓.๔ มีความรู้และประสบการณ์ใกล้เคียงกัน เพราะฉะนั้น ฤาษีก็ต้องออกมา มีประสบการณ์ ผู้ที่อยู่หอคองงาช้าง ก็ต้อง ลงไปมีประสบการณ์ กับผู้ทำงาน มีประสบการณ์ใกล้เคียงกัน แล้วจะไม่รังเกียจกัน ผสมผสานกัน รู้จักอะไรต่ออะไรดี แต่มันจะมีค่า ที่ขัดแย้งกัน ตรงกิเลสของแต่ละคน เท่านั้น ซึ่งห้ามไม่ได้ ที่กิเลสของคนมันไม่หมด ห้ามไม่ได้หรอก ใครก็อยากหมดกิเลส แต่มันมีจริง ก็ต้องยอมรับกัน แล้วก็ต้องมีความเฉลียวฉลาด มีศิลปวิทยา ที่จะแก้ไขปรับปรุง กันและกัน เพราะฉะนั้น จะปรารถนาดีต่อกันอย่างจริงใจ มารยาจะน้อย มารยาทจะงาม และมารยาทที่จะมีมารยาน้อยลงๆ จะเป็นมารยาทสุจริต

นี่มีอันนี้เราเรียกว่า ร่วมใจ คนมีระดับมาตรฐานเดียวกัน นี่คือมีความร่วมใจ ว่างั้น มี ๓.๑ ถึง ๓.๔ มีความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ ซึ่งเราก็เคยพูดถึง เหล่านี้มาหมด แล้วเราก็กำลังกระทำอยู่ ท่านเหล่านี้ ท่านสมณลักขโณ หรือว่าคุณหนึ่งคืน ก็ไปฟังพวกสหกรณ์ที่เขาศึกษามา เขาก็ได้ทฤษฎี ได้หลักการพวกนี้มา และก็ฝัน หยิบความฝันนี้มา มาให้เราดู บอก โอ้ พวกคุณฝัน อันไม่มีจริง มาให้เรา เราก็เลยเอามา เอ้ ฝันนี้มันมีจริง เหมือนกันนะ แม้จะฝันนี้ยังมีตัวจริง รูปยังไม่งาม ยังเพ็งคลอด ยังหน้าตา น่าเกลียดน่าชัง เต็มๆ

เขาไม่เรียกว่า น่ารักหรือ เด็กมันยัง อู๋ หน้าตาน่าเกลียดน่าชัง
กำลังน่าเกลียดน่าชัง อยู่ก็ตามนะ

สรุปแล้ว ถ้ามีเวลา อาตมาคิดว่า เอามาขยายความ คงจะได้รู้
ได้ฟัง อันนี้กันนะ สหกรณ์ที่เรา กำลังจะทำนี้ มันเป็นการรวมจริงๆ
เกิดตามยุค ตามกาละ อาตมาบอกกล่าวคุณมา ตั้งแต่ต้น จนกระทั่ง
วันนี้ ก็ยังบอกกล่าวอยู่ว่า อาตมาเป็นคน ไม่มีโครงการ ไม่มี
แผนงาน แต่อาตมาอาศัยบุญกุศล บุญกุศลที่ปลอม ก็คือบุญกุศลที่
ไม่มีแล้ว เราก็ไปนึกว่าเรามี ส่วนบุญกุศลจริงนั้น คือบุญกุศล ที่ได้
สั่งสมมาโดยตน เป็นของของตนจริง อาตมาว่า อาตมาอาศัยบุญ
กุศลอันนี้ เป็นแรงของพระเจ้า หรือเป็นแรงของพรหมลิขิต เป็น
แรง ของดวง คุณเอง คุณยังไม่มีดวง คุณยังไม่มีแรงพระเจ้า ที่คุณ
สั่งสมไปพอ อย่าไปหวังพึ่ง

เพราะฉะนั้น คนที่ยังไม่มีบุญ อย่าไปหวังพึ่งบุญ ต้อง
อุทิศสละ สร้างบุญ บุญจึงจะเป็นแรงรวม ที่เป็นพลังของเรา เป็น
กรรมทายาท เป็นมรดกของกรรม ที่เราได้สั่งสมเข้าไป มีฤทธิ์มีแรง
เอง เพราะฉะนั้น คุณจะเอาตัวอย่างอาตมา อาตมาสั่งสมบุญมา บุญ
นี้อาตมา ไม่ต้องวางแผน เพราะแผนของพรหมลิขิต ของอาตมามี
แล้ว มันจะไป มันจะได้ อาตมาพูดนี้ เหมือนทำทนาย อาตมาไม่ต้อง

วางแผนวางผัง คุณอย่าแอঁคนะ คุณอย่าแอঁค ไปคุยว่า ผมทำงาน ไม่
ต้องมีแผนหรือ

คุณเคยอ่านปฎิญา ๑๕ ประการ แห่งการงาน นั้นคุณไป
ตรวจทานดู ในนั้นมีการวางโครงการด้วยนะ ไม่ใช่ไม่มีนะ อาตมา
ไม่ได้เคยลืมนะ ไม่ใช่หมายความว่า เราเป็นเรา แล้วเราก็เลยนึกว่า
หลักการใหญ่ๆ นี่มันไม่เหมือน อาตมานี้ มันถือว่าเป็นผู้ที่มีสิ่งที่
ยกไว้ หรือสิ่งที่พิเศษแล้ว ได้แล้ว พิเศษแล้ว เป็นเรื่องพิเศษ
exception เป็นเรื่องยกไว้แล้ว เป็นเรื่องวิสามัญแล้ว แต่เรื่องสามัญ
ต้องมีอันนี้ครบสมบูรณ์ ต้องมีโครงสร้าง ต้องมีแผนการ
เพราะฉะนั้น พวกเรานี่ จะกระทำ แหม เก่งเหมือนกับอาตมานะ
รับรองละ ไม่ได้ พวกคุณต้องมีโครงสร้าง ต้องมีแผนงาน ต้องมี
แผนการ ที่เราประชุมกัน ที่เรากะเกณฑ์ ทำไอ้โน่นไอ้นี้ อันโน้น
จะมีอะไรๆ นั้นแหละ ต้องมีโครงการนั้น อยู่ด้วยนะ

ในขณะนี้ เรามีอะไรต่ออะไร เกิดขึ้นมาตามจริง มันเป็น
การพิสูจน์ตัวอาตมาเองด้วยว่า อาตมานี้เป็น โปธิสัตว์ จริงไหม มี
คุณทรัพย์ ไม่สร้างแผนนี้แหละ ไม่มีโครงการนี้แหละ เป็น
คุณทรัพย์ที่แท้ ที่จะดำเนินมา สอดคล้องและจริง นี่มันเต็มมาเอง
จะมีไอ้โน่นส่งมา โดยมีอันนี้ส่งมา โดยมีอันนี้เข้ามา อันนี้เข้ามา
โดยอาตมา ไม่ต้องไปแสวงหาหรือ มันจะมา ของพระพุทธเจ้า

สมบูรณ์กว่านี้ อาตมานี้ยังไม่ใหญ่เท่าไหร่นะ ยังไม่สมบูรณ์
เท่าไหร่ เราจะดูกะพ่องกะแพรง กะโพลกกะเพลก แต่มันก็พอมี
รูปรอย

คุณทำไปเถอะ แล้วคุณจะศรัทธาในกรรม คุณจะเชื่อกรรม
จะเชื่อวิบาก คุณจะเชื่อว่า เออ อันนี้ต้องสั่งสม ถ้าไม่สั่งสม มันไม่มี
นะ เพราะฉะนั้น ทุกวันนี้ คุณมีหน้าที่ ขยันหมั่นเพียร สั่งสมบุญ
อะไรเป็นบุญ สั่งสมเข้าไป บาปอย่าทำเสียเลย อย่าทำเสียเลยได้
นั่นจะเป็นสิ่งที่ เป็นบุญบารมีของคุณ จะเป็นทรัพย์

เอาละ อาตมาจะไปขยายความนี้ ประเดี๋ยว ก็จะไปกันใหญ่อีก
มันไม่ควรจะต่อแล้ว จะพูดถึงเรื่องที่เรา กำลังเกิดรูปร่างนี้ จะเป็น
หมู่คน จะเป็นตัวอย่าง จะมีการงาน ไม่ว่าจะการงานอะไร ทั้งหลาย
ແຫ່ ในโลกนี้นี่

เราจะรู้จักการงานที่เป็นสัมมา
จะรู้จักอาชีพที่เป็นสัมมา
ชาวอโศกจะไม่มีมิจฉาวฉิบชา
จะไม่ไปค้าขายอาวุธ
จะไม่ไปค้าขายสัตว์เป็น

ใครยังค้าขายสัตว์เป็นอยู่ จงเลิก ใครค้าขายเนื้อสัตว์อยู่ จงเลิก
ใครค้าขายสิ่งที่เป็นพิษ สิ่งที่มีอมเมา ซึ่งเรากำลังเรียนกัน แล้วก็
จะต้อง ลดลงมา สิ่งที่มีอมเมาซั้ๆ เราเลิก สิ่งที่เป็นพิษซั้ๆ เราเลิก
สัมมาอาชีพ จะเกิดขึ้นในชาวอโศก แล้วเราจะมาสร้างสรรค์
สร้างสรรค์ สัมมาอาชีพกัน อย่างให้เป็นปึกแผ่น กำลังเกิด

เพราะฉะนั้น มันจะมีระบบสังคม และเราอยู่กันอย่าง
ความเห็นอย่างไร อยู่กันอย่าง มีวัฒนธรรมอย่างไร มันกำลังเกิด
เกิดไปเรื่อยๆ อีกสักร้อย สองร้อยปี จะเห็นรูปร่าง ดีขึ้นกว่านี้ พอ
พูดอย่างนี้ หลายคนก็บอก โห่ พูดอีกตั้งร้อยปี สองร้อยปี เอาละ
มันไม่สองร้อยปี คุณก็ดูพัฒนาการของมัน ที่มันไปเรื่อยๆ แต่ละปี
แต่ละปีๆ เอาทศ ทศะ สิบ แต่ละสิบปี แต่ละสิบปี แต่ละสิบปี มัน
จะมีบทบาท การเกิดกลุ่ม เกิดหมู่ แล้วมันก็จะเจริญ

ขณะนี้เราเหมือนเด็ก จะโต จะมีภาวะเจริญไปเรื่อยๆ จนกว่า
จะโตเต็มที่ อาตมาตายไปแล้ว ก็ยังจะโตไปต่อ จะโตได้ก็เพราะ
พวกเราสืบทอด มีลูกเต้าเหล่าหลานจริงๆ พวกคุณเป็นลูกจริงๆ นะ
ไม่ใช่ลูกแก่งๆ นะ แค่ว่าลูกสายเลือดคนนะ เล็กไป ลูกทางวิญญูณนี้
จริง อาตมานี้ถือว่า อาตมาเป็นลูกพระพุทธเจ้า โดยสายวิญญูณนี้
ยิ่งกว่าทางสายเลือด สายเลือดมันแค่วัตถุรูป สายวิญญูณนี้ มันลึก
กว่านั้น เอาสิ่งที่เป็นปัจจุบันนี้ ก็แล้วกันว่า เรามาเกื้อหนุนกัน เรามา

เสียสละกัน มาเลี้ยงดูกัน มาอบรมฝึกฝน มาช่วยกันนี้ ยิ่งกว่าพ่อ
กว่าแม่กันนี้ พ่อแม่ทางโลกนี้ ถึงวาระหนึ่ง ก็ทิ้งแล้ว อาตมาไม่ทิ้ง
หรือ คุณอย่าทิ้งอาตมาแล้วกัน เพราะอาตมามีลูกเยอะ บางทีพวก
คุณ ทิ้งอาตมาไป บางคน อาตมายังไม่รู้ว่า ไอ้ลูกคนนี้ มันหายไป
ไหน ยังไม่รู้เรื่องเลย มันเยอะ

แต่พวกคุณรู้แน่ๆ พวกคุณทิ้งอาตมานี้ พวกคุณรู้แน่ ทิ้ง
อาตมาไป พวกคุณรู้แน่ ไซ้ใหม่ ระวัง พวกคุณอย่าทิ้งอาตมา ก็แล้ว
กัน อาตมาไม่รู้ด้วยนะ เพราะมันเยอะ ทิ้งไปบางทีไม่รู้ นะ อยู่ที่คุณ
นะ ถ้าคุณทิ้งอาตมา อาตมาไม่รู้ด้วยนะ แต่อาตมาน่ะรู้แน่ๆ ว่า
อาตมา ไม่ทิ้งพวกคุณหรือ ถ้าพวกคุณไม่ทิ้งอาตมา เอ้า จริง มัน
อยู่ที่คุณนะ ถ้าคุณไม่ทิ้งอาตมา อาตมาไม่ทิ้งพวกคุณหรือ อาตมา
ก็ต้อง เกื้อกูล จะต้องสอน จะต้องแนะนำ จะต้องบอก คุณใส่ใจ
ไหมละ ใส่ใจคุณก็มา คุณก็พากันไป คุณอย่าเลย ต่ำกว่ามาตรฐาน
แล้วกัน ต่ำกว่ามาตรฐาน อาตมาก็ตัดหาง ปล่อยนรกซิ ไม่ใช่ตัด
หางปล่อยวัด ตัดหางปล่อยวัด มันก็ไปได้ดี เท่านั้นเองนะซิ ก็วัด
มันที่ทำให้คนดีนะ อาตมาหมดเวลา ที่จะขยายความแล้วนะ

ก็ขอสรุปรวมว่า ตอนนี้อย่าให้คุณสังเกตนะ ให้คุณตรวจตราดูว่า
๒๐ ปีมานี้ อะไรเกิดขึ้นในโลก ในประเทศ ในมนุษยชาติ อะไร
เกิดขึ้น

อโศกเกิดขึ้น

บุญนิยมเกิดขึ้น

สหสังคมาเสรีบุญนิยมเกิดขึ้น

สหกรณ์กำลังจะเกิดขึ้น

ตอนนี้เรากำลังเดินเรื่อง จดทะเบียนอยู่นะ ก็มีนักวิชาการ ที่ทางสหกรณ์ เขาไปดู สหกรณ์โน่นนี่ เขาก็ไปดูมา แม้กระทั่งอิสราเอล คิบบุช เขาก็ไปดูมา เขามาเจอศรีสะเกษ เขาก็บอกว่า อ้อ หือ นี่เหมือนคิบบุชเลย อาตมาขอยืนยันว่า ไม่เหมือนคิบบุชหรอก มันมีวิญญาน มากกว่า คิบบุช จริงๆ แต่เหมือนในรูปของวัตถุ มันพอเหมือน แต่ยังสู้เขาไม่ได้หรอก คิบบุชของเขา ใช้วัตถุเยอะ แล้วเขาเป็นตัวเองกัน เยอะกว่าเรา แต่เขาก็รวมกัน โดยกรรมวิธี ซึ่งมันก็ซื่อตรง มันคล้ายกันอยู่

เอาละ เราไม่พูดยาว ค่อยๆศึกษากันไป สังคมต้องการอะไร โลก มนุษยชาติของโลก ต้องการอะไร ต้องการสิ่งที่เรากำลัง จะทำลงไป นี่แหละ ต้องการสังคม ที่เรากำลังจะสร้างให้มันเป็น นี่แหละ ไม่ว่าจะมีความฝันเฟื่อง ในเรื่องอย่างไหนๆ มากี่ตาม ต่างคนต่างเชื่อว่า ถ้าจะใช้วิธีนี้ มันจะดี ฮิตเลอร์ก็ตาม มุสโสลินีก็ตาม แม้แต่คาลมาร์กซ์ก็ตาม หรือจะเป็นใคร ก็แล้วแต่ ตั้งแต่ดึกดำบรรพ์ ตั้งแต่ไซเครติส ตั้งแต่อะไรต่ออะไร สมัยกรีก สมัยอะไร ก็

แล้วแต่ พยายามที่จะเรียนรู้ ตั้งแต่สมัยกรีกโบราณ ประชาธิปไตยนี้
เกิดที่กรีกโบราณก่อน เกิดที่กรีกก่อน มาเรื่อยๆ จุดมุ่งหมาย
อาตมาขอยืนยันว่า อิศรเสริภาพ ภราดรภาพ สันติภาพ สมมรถ
ภาพ บุรณภาพ อันนี้อาตมาว่า ครบที่สุด ห้าภาพนี้ ครบที่สุด ขอให้
พัฒนา ให้ได้สักจะ เนื้อหาของมัน ครบเถอะ เป็นสังคมมนุษยชาติ
ที่จะสมบูรณ์ที่สุด มนุษยชาติ ทั้งโลก มาแสวงหาสิ่งนี้ ทั้งนี้

ทฤษฎีของพระพุทธเจ้า จะยิ่งใหญ่ในอนาคต เพราะเข้าใจ
วิญญูณ แล้วเอาวิญญูณเป็นหลัก ทฤษฎีหลักของท่าน มรรคองค์
แปด นี่แหละ ใหญ่ที่สุด ในมหาจักรวาลนี้ ไม่ใช่ในโลกลูกนี้ โลก
ลูกไหนก็ตาม พระพุทธเจ้าไปอุบัติอยู่ในนั้น ก็ใช้มรรคองค์แปด
ทุกโลก โลกทุกลูกที่มีมนุษย์ เมื่อจะต้องพัฒนา มาสู่จุดสำคัญแล้ว
มรรคองค์แปด พระพุทธเจ้าเกิดอีกก็องค์ๆ ก็ตรัสรู้ มรรคองค์แปด
เป็นทฤษฎี ที่ยิ่งใหญ่ที่สุด ยากที่สุด เรารู้มรรคองค์แปด แค่นี้ อย่า
นึกว่า เรารู้แล้วนะ เราปฏิบัติมรรคองค์แปด ทุกวันนี้ อย่างนึกว่า เรา
ทำสมบูรณ์แล้วนะ ยัง ลึกซึ้งที่สุด ยากที่สุด ดีที่สุด แล้วเราจะ
พิสูจน์กัน

เพราะฉะนั้น งานการหรือว่ากิจกรรม หรือว่าเรื่องพิธีกรรม
หรือเรื่องอะไรๆ ของพวกเรานี้ ขอให้สนใจมากขึ้น ในเรื่องของ
กรรม ทั้งกรรมส่วนตัว ที่เป็นพฤติกรรม และกิจกรรม พิธีกรรม มา

คราวนี้คือ งานพิธีกรรม มหาปวารณา วันนี้เป็นวัน ตักบาตรเทโว
เดี่ยวเทวดา จะลงมาจากสวรรค์ มาให้พวกคุณ ทำบุญตักบาตร
เทวดาจะลงจากสวรรค์

วันนี้เป็นวันตักบาตรเทโว เราก็จะมีนี้แหละ ฟังธรรมเป็น
หลัก ทุกวันนี้ ฟังธรรมเป็นหลักได้ ต่อไป พิธีกรรม จะบานไปอีก
จะมีกิจกรรม โนนๆ นีๆ ไปบ้าง เพราะคนจะมาหลายฐาน ทุกวันนี้
ฐานที่มานี้ ก็ยังชัดเจนอยู่ว่า ฟังธรรมนี้แหละ เป็นแก่นแกน
เพราะฉะนั้น เมื่อได้มาฟังธรรม ก็ได้รู้สาระสัจจะบันเทิงได้ มี
ธรรมะ มีธรรมรส ได้เบิกบานในธรรม แค่นี้คุณพอ ต่อไปใน
อนาคต คนที่จะฐานะต่ำลงมา ก็จะต้องให้ฐานแก่เขา ก็จะมี
กิจกรรมนั้นๆนี้ๆ ผสมผสานลงไป ในพิธีกรรม ลงไปในงาน
เพราะฉะนั้น งานวันมหาปวารณา ก็จะบานปลายไปบ้าง แต่ต้องมี
limit ด้วยนะ จะบานปลาย จนกระทั่ง เถิดเทิงกัน อย่างกับวัดวา มี
งานอะไร ก็จัดลิเกลูกเดียว งานไหนก็จัดลิเกลูกเดียว อะไร มันจะ
ไปกันใหญ่ นะ

เราจะต้องรู้จัก ในการผสมผสาน ในการยืดหยุ่น พอเพียงนะ
อันนี้ก็ค่อยๆเป็นไป ตามกาลเทศะ องค์กรประกอบ มันจะค่อยๆเป็น
ค่อยๆไป แต่ตอนนี้ยังคืออยู่ แต่ต้องรู้จัก ความสำคัญ ในความสำคัญ

ผู้ใดที่มานี้ ก็จะได้ฟัง ในสิ่งที่ได้ฟัง ผู้ใดไม่ได้มา ไม่ได้ฟัง ฟังนี่นะ ถ้าฟังสดๆนี้ มันก็มีอะไรมากกว่า ที่คุณฟัง อย่างประเภท ฟังใน เทป ก็เท่านั้นแหละ มันก็ได้ ไม่ใช่ไม่ได้ แต่ก็น้อยกว่า ไซ้ใหม่ แต่มา สัมผัสสัมผัส ได้มารับรสแท้ ลำดับที่หนึ่ง ไม่ใช่พวก second hand พวกลำดับที่หนึ่ง ชั้นหนึ่ง อะไรก็เล่น first hand อย่าไปเล่น second hand ได้ชั้นหนึ่งๆ อะไรหนึ่งนี้ มันเป็นเรื่องแท้ เรื่องสด เรื่องตรง เรื่องจริง เรื่องเข้าถึง เรื่องสัมผัสตะต๋อง ตัวต่อตัวเลย อันนี้มันสดที่สุด

พวกเราผู้ใด เข้าใจความสำคัญนี้ ก็มาอยู่ แม้จะยากลำบาก อะไร รู้จักกาลเทศะ รู้จักว่า วันพิธีกรรมของพวกเรา เป็นจารีต ประเพณี แล้วก็มาทำกันขึ้นไป มันจะเป็นของสังคม พิธีกรรม ก็ สำคัญ กิจกรรมสำคัญ แล้วเราก็ตั้งสม เรียนรู้ เพื่อปรับ พฤติกรรม ของเรานั้นเอง แล้วเราก็จะเจริญงอกงาม กันไปนะ

จัดทำโดย โครงการถอดเทปฯ

ถอดโดย ศิริวัฒนา เสรีรักษ์

ตรวจทาน ๑ โดย เพียงวัน ๑๕ ก.ค. ๓๗

พิมพ์โดย ทองแก้ว ทองแก้ว ๒๑ ก.ค. ๓๗

ตรวจทาน ๒ โดย สิกขมาตปราณี ๒๘ ก.ค. ๓๗

เข้าเล่ม โดย สมณะพรหมจริยโย
เขียนปก โดย พุทธศิลป์